

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

TAAL EN STIJL IN DE RECHTSPRAKTIJK

Lezing gehouden voor de Vlaamse Conferentie van de Balie bij het Hof van Beroep te Gent op 19 April 1951 en voor de Conferentie der Jonge Advocaten te Dendermonde op 2 Juni 1951 door Mr Willem MELIS.

De taal is het geheel van klanken en medeklanken, gevormd door verschillende bewegingen van lippen, tanden, tong, keel en neus, waardoor de redelijke mens in staat is gesteld zijn gedachten uit te drukken en aan zijn medemensen duidelijk te maken wat hij weet, wil en voelt.

De taal leeft met de mensen zelf.

Zij wordt gevormd en vervormd. Zij ondergaat de invloed van het klimaat waaronder de mensen leven. Zij wijzigt zich voortdurend in de tijd en in de ruimte. Zij kan zelfs te enemale verdwijnen.

Uit het oude Indo-Germaans zijn omzeggens alle hedendaagse Europese talen ontstaan, die zich op hun beurt in talloos vele idiomen en dialecten hebben uitgebreid.

Maar naast dat phenomeen van ongebreidelde en bijna onmerkbare taalvorming en -vervorming, is er ook, onder invloed van de groeiende beschaving bij de cultuurvolken en tevens onder invloed van de politieke statenvorming, het phenomeen waar te nemen van het tot stand komen van kunsmatige, literaire talen, die men gemeenlijk beschaafde talen pleegt te noemen.

Zo was er in de oudheid het literaire Grieks en Latijn.

Zo is in de late middeleeuwen en vooral in de Renaissance-periode het Frans ontstaan, dat omzeggens gecodificeerd werd in het eerste woordenboek van Louis XIV's Académie Française. Zo het Italiaans, het Spaans, het Engels en in de zeventiende eeuw ook ons eigen Nederlands.

Deze drang om een beschaafde taal te spreken ligt klaarblijkelijk in de natuur der mensen. De mensen houden er van hun uiterlijk te verzorgen, zich sierlijk te kleden, hun lichaam rein en schoon te houden, zich te tooien met kunstige juwelen. Zij zijn er toe gekomen, steeds uit dezelfde drang der natuur, hun houdingen en gebaren te bepalen volgens een codex van regelen, die men de wel-levendheid noemt en die, weliswaar van streek tot streek een zekere verscheidenheid vertonend toch steeds zijn ingegeven door de bedoeling om zo weinig als mogelijk hinderlijk te zijn voor de medemens en tevens de eigen waarde en waardigheid te verhogen.

Het is ook zo, dat de beschaving en de verfijning van de levensvormen ook materiële welstand veronderstelt, die het de mens mogelijk maakt zich met een zekere weelde te kleden, kunstige huizen te bouwen en gebeeldhouwde meubelen te laten vervaardigen. Het waren niet de middeleeuwse dorpere boeren die hun dagen konden vullen met het beluisteren van de liefdeliederen en de balladen der troebadoeren en der minnezangers.

Onze cultuur is tot stand gekomen in de middeleeuwse kloosters en kastelen, rond de paleizen der renaissance-vorsten en prinsen en in de patriciërs-woningen van de rijke kooplieden der grote steden.

Het is in die kringen dat de drang zich heeft ontwikkeld om met de verfijning van het geestelijke en materiële leven, een taal te spreken, die ontdaan van alle ruwe klanken en wat men als « vulgaire » woorden en termen pleegde te noemen, ten slotte ook gekunsteld was. Het kwam er in de society niet alleen op aan een bepaalde gedachte of wilsuiting, hoe dan ook, onder woorden te brengen, maar om datzelfde te zeggen met gezuiverde woorden, veredelde woorden en in een volgens bepaalde regelen gekunstelde zinsbouw.

Het is anderdeels wel typisch dat men het, in de verscheidene landen klaarblijkelijk niet eens was over de klanken die als « onedel » uit de taal moesten worden geweerd. Zo is een feit dat in ons Nederlands de Brabantse aai-klank, die op heden ten dage ook nog in het Amsterdamse dialect zeer courant is, geen genade heeft gevonden en de plaats heeft moeten ruimen voor de zo zuiver mogelijke open a- en lange ij-klank, terwijl diezelfde bij onze beschaafde lui zo geminachte aai-toon in hoog aanzien is komen te staan bij onze neven aan de boorden van de Theems. I don't like it.

Waarschijnlijk, en zelfs voor de hand liggend is het, dat hoofdzakelijk de basis-dialecten uit de streken welke politiek de hoofdrol speelden in een bepaalde conglommeratie, hun merkteken hebben gedrukt op de taal welke zich gaandeweg als de ene, algemeen-beschaafde in dat conglommeraat gaat ontwikkelen.

Wij hebben op school geleerd, dat ons Nederlands

het Vlaams uit de XIV^{de} eeuw, het Brabants der XVI^{de} en het Hollands der XVII^{de} eeuw tot grondslag heeft gekregen. Het is dus klaarblijkelijk de politieke betekenis van die gewesten, die bepalend is geweest voor de invloed van hun dialecten op het tot stand komen van het Algemeen Beschaafd Nederlands. En zo is het ook uit te leggen dat gewesten als Limburg, Gelderland en Drente, die in de politieke wordingsgeschiedenis der Nederlanden slechts een passieve rol hebben gespeeld, ook op de ontwikkeling van het Nederlands geen de minste invloed hebben gehad.

De politieke constellatie, en vooral de vorming van de moderne eenheidsstaten heeft vaak ook bijgedragen om de taalgebieden te bepalen waarin de aldus ontstane kunstmatig gegroeide beschaafde talen werden gebruikt en gesproken.

Indien men inderdaad van aan onze noordzeekust Oostwaarts het Europese continent intrekt, dan zal men rondom zich steeds dialecten horen spreken, die geleidelijk van in het éne in het andere vervloeien: men zal de uu- en ie-klanken in ui en ij horen overgaan tussen Tielt en Deinze; de ik-ich-lijn overchriden in de buurt van Tienen en verder op nog de p-van paard in pf van pferd horen veranderen. Maar een taalgrens ligt er niet tussen de Nederlanden en Duitsland. Indien er thans te Nijmegen Nederlands en te Kleef Duits, maar te Sittard en te München-Gladbach hetzelfde Limmerich wordt gesproken, dan is zulks alleen te wijten aan het feit dat Karel de Vijfde in 1543 het graafschap Gelre veroverde, met al de gewesten welke op dat ogenblik deel uitmaakten van het Graafschap en daar de staatsgrens heeft gelegd tussen het Duitse Rijk en de Nederlanden.

Ons Algemeen Beschaafd Nederlands is dus geboren en gegroeid in de Zuidelijke Nederlanden. Het heeft zijn definitieve vorm gekregen in de driehoek tussen Dordrecht, Utrecht en Amsterdam, het schiereiland Holland waar, naar het woord van Gerard Knuvelde de Nederlandse cultuur gedurende twee eeuwen overwinterd heeft.

Gedurende die twee eeuwen was de Nederlandse cultuur in het Zuiden te enmale ingesluimerd. Sedert de Boergondische hertogen waren onze hogere standen stilaan verfranst en na de massale uitwijking van de protestantse of protestantiserende Vlamingen en Brabanters naar het Noorden in 1585, na de val van Antwerpen, — Antwerpen alleen had van zijn 150.000 inwoners er niet minder dan 70.000 verloren, — blijft het Nederlands in het Zuiden op het standpunt der zestiende eeuw en gaat het niet meer buiten de gedachtenkring van het huiselijk en van het stichtelijk leven.

Het is ongetwijfeld te danken aan het feit, dat het culturele leven in het Noorden in de grootste mate gedragen werd door uitgeweken Vlamingen en Brabanters, welke hun definitief geestesmerk hebben geslagen op de Nederlandse taal in het Noorden, dat er in die eeuwen van scheiding der Nederlanden, waarbij practisch elk intens geestelijk verkeer uitgesloten was, er toch geen twee verscheidene talen zijn tot stand gekomen in Noord en Zuid.

Gelukkig ook is er daarna van 1815 tot 1830 die korte periode van hereniging geweest tijdens dewelke het culturele separatisme volledig schaakmat werd gezet en meteen de basis werd gelegd voor de wederopbloei van de Nederlandse taal en letterkunde in het Zuiden.

In 1788 schreef de te Brussel gevestigde advocaat Jacobus Verloy zijn «Verhandeling op d'onacht der moederlycke tael in de Nederlanden».

Ik geloof dat ik U niet moet vertellen tot welke

staat de moederlijke taal in Vlaanderen was vervallen na het Franse bewind en na de tweede scheiding der Nederlanden in 1830. Gebannen uit het Bestuur, de administratie, het leger en zelfs uit het onderwijs, bleef zij nog alleen in haar diverse dialectische vormen, het uitdrukkingsmiddel van de simpele luyden, de arbeiders en de plattelandsbevolking en van de enkele heroïsche flaminganten uit de vorige eeuw, die niet hebben gedespereerd, maar niettegenstaande alles spot en verguizing, tegen de stroom zijn blijven oproeien en van wier taai uithoudingsvermogen wij thans de vruchten beginnen te plukken.

Het is inderdaad nog niet zo heel lang geleden, in 1906, dat de Bisschoppen van België een collectieve brief lieten verschijnen, waarin zij betoogden dat de Nederlandse taal als voertaal van het universitair onderwijs geen bruikbaar instrument was.

Wie de toestand in Vlaanderen thans overschouwt zal moeten toegeven, dat wij er de laatste dertig à veertig jaar enorm op zijn vooruitgegaan.

Indien men alleen nog maar onze hedendaagse Vlaamse dagbladen vergelijkt met de centenblaadjes van vóór 1914, dan kan men, niet zonder reden daarbij de vraag stellen: hoe het mogelijk is geweest om een dergelijke vooruitgang in zo luttele jaren tot stand te brengen.

Toen ik als jong advocaat in het jaar 1930 voor het eerst voor de Rechtbank van Koophandel te St Niklaas verscheen, werd de rol nog uitsluitend in het Frans opgeroepen en weigerde de President ons in het Nederlands te antwoorden wanneer wij hem onze wens in verband met de rolregeling kenbaar maakten. Sedertdien is het gerecht in Vlaanderen, althans uitwendig, helemaal vernederlandst.

Er is heel wat bereikt.

Maar er is nog veel meer te doen, niet alleen quantitief, maar ook en vooral kwalitatief.

De oorzaak van de minderwaardigheid waarin de Nederlandse taal zich in België nog steeds bevindt is thans niet meer weg te werken met wetten en dwingende maatregelen, zoals die in de verscheidene taalwetten werden vastgelegd.

Indien wij er niet in geslaagd zijn onze Nederlandse cultuur in België op een evenwaardig peil te brengen als deze van onze Noorderburen, dan ligt zulks in de allereerste plaats in het sociale verschijnsel van de verfransing onzer hogere en leidende standen.

Het waren de hogere standen, de adel en het stedelijke patriciaat die bij ons, zoals overal elders, tot voor enkele decaden, de cultuur in erfpacht hebben gehad en die cultuur was Frans. Die kringen, welke bij ons de dragers hadden behoren te zijn van de Nederlandse beschaving en van de beschaafde nederlandse taal, zij waren van het volk vervreemd. Zij spraken Frans. En waar het voorbeeld en oorbeeld steeds van boven komt, gingen ook diegenen welke op de sociale ladder omhoogklommen de gevestigde aristocratie napraten en deelachtig worden aan het culturele leven uit het Zuiden.

De Vlaamse strijd, hoe men het ook draaie en kere, is de strijd geweest van «de Vlaamse mindere man». Hij had zijn zwaartepunt bij de boerenstand, later ook, na de opkomst van de werkliedenbewegingen, bij de bewustgeworden arbeidersbevolking en bij de kleine middenstand. Op enkele lofwaardige uitzonderingen na is onze Vlaamse intelligentsia, welke zich op zo'n merkwaardige wijze overal heeft doorgezet, getogen en geboren uit die sociale standen.

Er is sedert een halve eeuw in Vlaanderen een klasse van intellectuelen ontstaan, van universitair-gevoormden, die van huize uit niet in het Frans waren

opgevoed, voor wie het Frans dus niet de eerste of de tweede moedertaal was en voor wie derhalve de vernederlandsing van het openbaar leven niet alleen een quaestie was van nationaal idealisme, maar op de eerste plaats van het «to be or not to be».

Met de zeer beperkte middelen waarover zij beschikte heeft deze stilaan groeiende groep zich in het Nederlands een culturele beschaving moeten eigen maken, welke zij niet van huis uit kon meekrijgen, welke ook niet werd aangemoedigd door een voortdurend voorbeeld, dat levend werd gehouden in de traditionele hogere kringen. Slechts enkele zijn in de gelegenheid geweest dat voorbeeld te zoeken in een voortdurend contact met de Nederlandse beschaving in het Noorden. De meesten hebben het gelaten bij een lofwaardige poging om er toch iets van terecht te brengen.

Het mag allerm minst als een verwijt klinken wanneer ik zeg dat de meesten van ons er niet in geslaagd zijn een taal te spreken die iets anders is dan wat ik zou noemen: Algemeen beschaafd Gents, of Algemeen beschaafd Brabants. In de huiskring waarin wij meest allen zijn opgevoed hebben wij nooit anders gehoord dan het dialect van onze ouders en familie. Op de school spraken onze onderwijzers en onze leraars een taal die zo wat een vergelijk was tussen dialect en de kunstmatige taal der boeken. Terwijl op de Franse colleges «des professeurs de diction» minstens om de week de phonetische uitspraak der leerlingen kwamen bijwerken, hebben wij het Nederlands geleerd van verdienstelijke en overigens onvolprezen leraars, die het bij zich zelf hadden moeten leren.

Dit alles is echter geen reden om thans bij de pakken te gaan zitten en met een vergenoegde en voldane blik te zitten uitkijken op datgene wat niet-tegenstaande alles dan toch werd bereikt.

Persoonlijk houd ik het er voor dat de positie van geestelijke afzondering waarin onze hogere verfranste standen zich hebben vastgeschroefd voor hen niet langer houdbaar zal blijken te zijn.

In de huidige ontwikkeling der sociale verhoudingen in het voortbestaan van een in zich zelf gekeerde caste welke haar privéleven afgescheiden houdt van dat van het volk waarin en waardoor zij leeft, niet vol te houden. Deels uit sociale overwegingen, deels ook uit de noodzakelijkheid des middels zullen die kringen zich tot het volk bekennen en op dat ogenblik zullen zij hun aandeel nemen in de verdere ontwikkeling van onze Nederlandse cultuur.

Inmiddels echter moeten wij zelf en ieder op de plaats waar wij staan met man en macht blijven voortbouwen aan de verbetering van onze culturele uitrusting.

Ook zonder de hulp van diegenen welke nog steeds afzijdig blijven van het Nederlandse culturele leven, kunnen wij het nog heel wat verder brengen, dan datgene wat wij reeds hebben bereikt.

Persoonlijk heb ik enkele jaren van mijn leven in de journalistiek doorgebracht, zodat ik met enige kennis van zaken kan meepraten over wat er op dat gebied werd gepresterd. Dat er b.v. in de hoofdstad van het land een zeer behoorlijk Vlaams volksblad, een oplage heeft bereikt welke gelijke tred houdt met de oplage van een blad als *Le Soir* is een reden tot grote verheugenis. Dat er te Brussel twee katholieke leidinggevende Vlaamse kranten jarenlang naast elkaar kunnen blijven bestaan, kan ons eveneens tot blijdschap stemmen en dat de totale oplage van de Vlaamse kranten in geheel België die van de Franse kranten overtreft zal U misschien verbazen. Maar

dat die Vlaamse kranten, van journalistiek oogpunt uit beschouwd nog altijd niet de degelijkheid, en derhalve het politieke gezag hebben verworven van sommige Franse kranten, dat ligt alleen aan de Vlamingen en aan ons zelf. Een bekende Brusselse katholieke krant telt meer lezers in Vlaanderen, dan in Brussel en Wallonië te zamen. Een postontvanger in een landelijke gemeente van het Land van Waas vertelde mij niet zo heel lang geleden, dat diezelfde krant op zijn kantoor voor de oorlog drie en thans drie en dertig abonnés telde. Welnu: het is precies het leesgeld van die meer dan honderd duizend lezers, met de publiciteitsopbrengst welke die lezers meebrengen, welke het aan onze Vlaamse dagblad-directeurs moet mogelijk maken hun redactionele medewerking zodanig uit te breiden, dat zij ten slotte de best-ingelichte en derhalve de meest-gezaghebbende kranten op de markt kunnen brengen. Dr. van de Perre heeft eens betoogd, en overigens zeer terecht, dat een degelijke Vlaamse pers voor het Vlaamse Volk van minstens evenveel belang was als een eigen Universiteit. En dan moeten wij, tot onze eigen schande, het feit vaststellen, dat niet onze volksmassa, maar wel 100.000 leden van onze middenstand in gebreke blijven door een consequente daad ons die Vlaamse dag- en weekbladen te bezorgen, zonder dewelke wij geen cultuurvolk kunnen worden geheten.

Dit weze tussen haakjes gezegd.

Als advocaten, — en zo kom ik na deze vrij lange inleiding tot het onderwerp dat ik mij voorgenomen had te behandelen, — hebben wij, naast de beoefening van de sociale taak welke wij op ons hebben genomen, ook een culturele zending te vervullen. Samen met de magistraten zijn wij de actieve beoefenaars van de rechtswetenschap, welke een der hoogste vormen is van het culturele leven der volken.

Wij hebben de dure plicht die rechtswetenschap op elk uur van ons beroepsleven, zowel in onze kantoren als in de gehoorzalen vorm en gestalte te helpen geven in een onberispelijke taal en in een stijl, die onder alle opzichten feilloos is.

Hoe vaak gebeurt het ons niet vonnissen te lezen, voorbeelden van wijze jurisprudentie en diepdoor-dachte rechtsgeleerdheid, maar die gesteld zijn in een negertaaltje waarbij men alleen de vraag kan stellen: zou de rechter, die dit Nederlands heeft neergeschreven zich niet doodschamen, indien hij zijn vonnis in een even barbaars Frans had gevelde.

En wat te zeggen over de briefstijl van sommige onzer confraters, van wie wij nochtans weten dat zij het voorrecht hadden hun gehele onderwijs, vanaf de Froebelschool tot en met de Universiteit, in het Nederlands te hebben genoten.

Wij zijn het aan ons zelf, en vooral aan de pioniers welke ons zijn voorgegaan in de strijd voor de hergeboorte van Vlaanderen, verschuldigd, nu het groeuvre van de normalisering der toestanden met de taalwetten is tot stand gebracht, aan de kwalitatieve verfijning van onze uitdrukkingsmiddelen méér en méér aandacht te besteden.

Ik zou haast durven zeggen, dat de Vlaamse beweging een misdaad tegen de geest heeft bedreven, indien zij er alleen in geslaagd was de franstalige cultuur, die ontegensprekelijk ook in Vlaanderen monumenten heeft voortgebracht, te doen verdwijnen om dan slechts als Nederlandse cultuur datgene in de plaats te stellen, wat wij daarvan sporadisch te genieten krijgen.

Ieder van ons zou zich generen, indien hij op klompen of met gelapte kleren of met een ongeschoren

baard in een correct gezelschap moest verschijnen, maar wij vinden het niet ongewoon, ja zelfs normaal om op het gerechtsgebouw een onwelluidend dialect te spreken en wij zijn er ons niet eens van bewust wanneer wij brieven schrijven die wriemelen van de taalfouten.

Daaraan te verhelpen is een quaestie van kunde. Het is een quaestie van willen en van... fijngevoelheid. Maar het is geen quaestie van aangeboren talent. Poeta nascitur, orator fit.

Nederlands kan ieder leren. En om iets te leren is men nooit te oud. Ieder advocaat die liefde heeft voor zijn beroep, studeert elke dag. Hij houdt zijn wetenschap bij en vult die geregeld aan met nieuwe wetenschap. Waarom zouden wij ook onze taal niet verder studeren om haar te kunnen hanteren op een wijze dat wij daardoor onze eigenwaarde en onze beroepswaardigheid tevens op een hoger en beter peil brengen?

Om te beginnen moeten wij onze woordenschat verrijken.

Ik weet niet hoeveel het er juist zijn, maar ik geloof wel mij niet te vergissen indien ik beweer dat het Nederlands minstens een paar honderd duizend woorden rijk is. Wie van ons heeft de pretentie ook maar de helft van die woorden te kennen en te gebruiken? Hoevele onbeholpen eenvoudige mensen zijn er niet, — zowel bij ons als in andere landen, — wier taalkennis niet verder reikt dan de paar duizend woorden waarmede men de meest courante dingen kan aanwijzen.

Het zijn de in-fantes, de onmondigen, die stamelen, in plaats van te spreken, en die hun onkundige timiditeit wanneer zij zich toch willen doen gelden, achter een masker van brutaliteit verbergen.

Een rijke woordenschat verwerft men zich alleen door het aandachtig lezen van goede auteurs. Wie van Schendel heeft gelezen, en Carel Scharren, Menno ter Braak en Marsman, Van Duinkerken en de Pillecijn die weten hoe rijk het Nederlands is en dat er voor elk begrip, hoe genuanceerd ook, een adequaat en geëigend woord bestaat.

Wij moeten ook voor alles het juist woord leren gebruiken, en de juiste betekenis van elk woord leren kennen.

Er is daar bv. het woordje «waarde», dat vele Vlamingen in verband brengen met waardig en eerwaarde en daaraan dan de betekenis gaan hechten van geachte. «Waarde» is werkelijk het equivalent van het Franse «cher» en de jonge advocaat, en ook de oudere advocaat die aan de Procureur Generaal een brief schrijft: «Waarde heer Procureur Generaal», die matigt zich een hoogst onbetamelijke familiariteit aan.

Vele Vlamingen verwarren voortdurend het woord «terug» met «weer» en gebruiken het een willekeurig voor het andere. Nochtans betekent «terug» een regressie in de ruimte: ik kom op mijn stappen terug, of, ik vorder deze som terug. En niet: ik keerde weder op mijn stappen. Weder of weer heeft altijd de betekenis van een herhaling. Zegt en schrijft dus niet: «mijn cliënt heeft zich terug schuldig gemaakt aan een misdrijf» maar dat hij opnieuw of weer een bepaling van het Strafwetboek heeft overtreden.

Er zijn ook van die woorden, die gemaakt zijn geworden in de eerste periode van de vervlaamsing van het openbaar leven, maar die nu eenmaal geen gangbaar Nederlands zijn en die derhalve uit het gebruik dienen verwijderd te worden.

Aan Bureau heeft men een z.g. Vlaams staartje

gehangen en er bureel van gemaakt. In het Nederlands is een bureau een bureau of een kantoor. Het Bureel der Kosteloze Raadplegingen, zou eigenlijk moeten herdoopt worden in Bureau voor Rechtsbijstand. Advocaten hebben een kantoor en niet een Cabinet.

Hoe men er toe gekomen is om van guichet een winket te maken weet ik niet, alleen kan ik U verzekeren dat een guichet in het Nederlands een loket is. Een carte d'identité heeft men letterlijk vertaald in een Kaart van eenzelvigheid of in Eenzelvigheidsbewijs. Nu weten wij allen dat een eenzelvig mens een in zich zelf teruggetrokken en eigenzinnig iemand is en van die minder fraaie eigenschap zien wij liever niet het bewijs leveren en dragen nog minder gaarne dat bewijs voortdurend op zak. Ieder rechtgeaard Vlaming zal het derhalve maar liefst met een gewoon identiteitsbewijs stellen.

Une gare is in het Nederlands een station en niet een statie en de Vlaamse collega van de bekende chef de gare uit het franse liedje is een «stationchef» en niet een statieoverste. Langs de lijnen van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen en van sommige autobusdiensten kon men vroeger en ook nu nog regelmatig lezen: Tramstilstand of autobusstilstand, daar waar bedoeld wordt: Tram- of Bushalte. De tramconducteurs (en niet: onvanger) mag de deur niet «toe» maar wel «dicht» doen, of sluiten.

Iemand die de laatste jaren veel van zich heeft doen spreken en dan vaak met zeer gemengde gevoelens is de man van de Dienst voor Maatschappelijke Zekerheid, le Service de la Sécurité Sociale. Waar Achille van Acker, die verantwoordelijk moet worden geacht voor de goede en kwade eigenschappen van deze instelling, dat woord Zekerheid heeft uitgehaald weet ik niet, maar dat hier iets anders bedoeld werd: bv. Dienst voor Sociale Veiligheid, staat ongetwijfeld vast.

Advocaten die niet gaarne een lastige cliënt ontvangen laten door het dienstmeisje zeggen dat «Mijnheer naar het Paleis van Justitie of naar het Gerechtshof is». Beide uitdrukkingen zijn m.i. on-nederlands: de ene is klaarblijkelijk een letterlijke vertaling van Palais de Justice, terwijl een Hof een rechtscollege is dat in hoger beroep kennis neemt van de rechtsgedingen: het Hof van Beroep (en niet: het Beroepshof) het Militair Hof, en niet: het Krijgshof). Ik meen dan ook dat wij er voortaan beter aan doen onze pleidooien te gaan houden in de gehoorzalen (en niet zittingszalen, salles d'audience) van het Gerechtsgebouw. Het Nederlands leent zich minder dan het Frans tot het gebruik van overdrijvingen en superlatieven. Wij laten de Koningen in Paleizen wonen en kunnen het best zelf stellen met meer democratische gebouwen.

Wanneer de advocaat door de deurwaarder een dagvaarding laat uitbrengen, let wel: laat uitbrengen en niet uitstuurt (lancer une assignation), dan dient hij daarin het adres van de verzoeker te vermelden. Die verzoeker woont dan niet in een straat, maar aan een straat en als hij koopman is dient hij ingeschreven te zijn in het Handelsregister onder een nummer, dat eveneens in de dagvaarding dient vermeld te worden. En niet: dient vermeld. Het is een onnederlandse gewoonte die hulpwerkwoorden steeds te willen verdonkermanen.

Maar het is een lofwaardige gewoonte in de dagvaarding ook Uw naam en adres op te geven, als raad van de verzoekende partij. Maar schrijf dan niet: Ten verzoeken van de heer Karel Janssens, hebbende

als raadsman Mr. Peters, maar wel, hebbende voor raad...

Duidelijkheidshalve zal men vaak, wanneer het in handelszaken gaat om de invordering van een onbetaalde rekening, of van een non-betaling geprotesteerde wisselbrief, die documenten aan het hoofd (en a.u.b. niet aan de hoofding) van de dagvaarding laten overschrijven. Wanneer U dan in de dagvaarding zelf naar dit document verwijst, schrijft dan niet: de hierboven of hiervoor, maar de hiervorenovergeschreven rekening of wisselbrief.

De uitgang «ing» speelt ons dikwijls parten. Notarissen en deurwaarders houden een openbare verkoping, daar waar het een openbare verkoop moet zijn. Wij spreken van een onderzoeking, wanneer een onderzoek meer dan voldoende is.

Maar wanneer wij op de eerste verdieping van het Gerechtsgebouw onze opwachting gaan maken bij de Eerste Voorzitter van het Hof, dan menen wij dat het met verdiep al lang welletjes is en dat die ing gerust kan achterwege blijven. Maar toch is het fout.

In de familiale taal wordt plotseling wel eens afgekort tot plots. Ik zal niet beweren dat die afkorting fout is maar in geen geval hoort zij thuis in de rechtstaal.

Ook het woord betrekking wordt vaak van zijn «ing-staartje» beroofd. Vooral in de uitdrukking «met betrek op». Dit is in de echte zin: ongeoorloofde taalvermindering. Schrijft en zegt dus «met betrekking tot».

Het is dus: hoofd, briefhoofd, verkoop, onderzoek, maar: verdieping, plotseling en betrekking.

Dit tussen haakjes.

Wanneer een zaak op de rol is ingeschreven kan zij voor verdere behandeling naar een volgende zitting worden verzonden (en liefst niet: verzonden worden. In het Nederlands laat men het hulpwerkwoord bij voorkeur aan het werkwoord voorafgaan.)

Indien het gevorderde bedrag inmiddels met de rente en de kosten door de debiteur is betaald geworden, zal de zaak liever niet worden geschrapt, en zeker niet geschrapt, met de b van borstel, maar bij voorkeur van de rol worden afgevoerd.

De gedaagde kan voor de Rechtbank verschijnen. Indien hij daartoe noch tijd noch lust heeft, kan hij ook verstek laten gaan. Maar hij mag geen verstek maken of doen, want dan begaat hij een ernstige zonde tegen het Nederlands taaleigen.

Vooraleer een zaak te pleiten wisselen de advocaten conclusies en geen besluitschriften. De eerste conclusie voor de aanleggende partij is de conclusie van antwoord, en waar zulks nodig blijkt moeten er ook conclusies van repliek worden gewisseld.

De verwerende partij kan bij conclusie een wedereis stellen (en niet: een tegeneis).

Een avoué wordt niet aangesteld. Hij is mans genoeg om zich alleen te stellen en over het algemeen kan men van deze vriendelijke lieden niet zeggen dat zij aantsellerig zijn. Zij stellen zich zonder meer.

De Rechtbank kan de eis inwilligen of aanwijzen. In het eerste geval zal zij de gedaagde veroordelen tot... of verwijzen in...

Zeër vaak zal het rechtsprekend college een logisch gevolg willen aanduiden tussen de verschillende overwegingen waarop zijn beschikking is gesteund en daarbij het woord gebruiken: dienvolgens. U zult, even als ik, reeds hebben vastgesteld, dat er tussen de twee leden van dit woord, tussen dien en volgens vaak een s verschijnt, die daar allerminst thuishoort, zoals die s ook niets te maken heeft bij het bijwoord

spijt in de zin van: nieltengenstaande. Het is heus niet omdat Rodenbach heeft geschreven «spijs onwil en spijs misverstand, vooruit, vooruit, vooruit» dat wij hem in die spijtige vergissing moeten volgen.

Wij hadden het dus over het gebruik van het juiste woord.

Een veel voorkomende vorm van foutief woordgebruik is verder het bezigen van het verkeerde werkwoord bij een substantief dat een handeling uitdrukt. De taal heeft nu eenmaal vaste werkwoorden die passen bij bepaalde handelingen en verwisseling van die werkwoorden is niet geoorloofd. J. C. van Wageningen, in zijn voortreffelijk en geestig boek over taalzuivering. «Goed gezegd zo!», dat ik gaarne op de leestafel van ieder advocaat (en ook van ieder magistraat) zou zien liggen, citeert een aantal van die vaste combinaties:

een handeling wordt verricht

een daad word bedreven

een vergissing wordt gemaakt

een fout wordt gemaakt

een misstap wordt gedaan

een zonde wordt begaan

een idee wordt geopperd

een argument wordt aangevoerd

een voorstel wordt ingebracht

een klacht wordt ingediend, maar beklag wordt gedaan en rouwbeklag wordt betuigd.

Wanneer een handelaar in staat van kennelijk onvermogen verkeert dan zal hij door de Rechtbank failliet worden verklaard.

Gewoonlijk wordt dan door de Rechtbank een advocaat als Curator van het faillissement (en niet van de of het failliet, en nog minder van de falings) aangesteld.

De failliet (en niet: de gefaalde of de gefailleerde) kan ook nadat het faillissement werd verklaard met zijn schuldeisers of crediteuren een akkoord tot stand brengen (en niet een concordaat) indien de Rechtbank hiertegen geen bezwaren heeft. Dan vervalt het faillissement.

Een bedachtzaam handelaar, die met financiële moeilijkheden te kampen heeft en te goeder trouw is, zal het echter niet zo ver laten komen. Hij zal bij de Rechtbank een Uitstel van Betaling of een Akkoord tot voorkoming van Faillissement verzoeken (en niet een faillissement-voorkomend of failliet-voorkomend concordaat).

De Curator beheert de failliete boedel (en niet de massa of de mas) en nadat hij de failliete boedel zal hebben te gelde gemaakt, zal hij eerst de preferente schuldeisers uitbetalen (en niet geprivilegieerde schuldeisers) en daarna het saldo pondspondsgewijs (au marc le franc) verdelen onder de chirografaire of gewone crediteuren.

Indien U mij de vraag stelt of er nu werkelijk een taalkundige reden aanwezig is om de persoon die failliet verklaard werd: de failliet te noemen en niet de gefailleerde; om te zeggen faillissement en niet failliet: accoord en niet concordaat, dan geloof ik hierop negatief te moeten antwoorden.

Het is alleen een quaestie van geijkt woordgebruik. Ook in het Frans zal men niet zeggen «un faillissement» voor une faillite; zal men niet zeggen «un accord préventif à la faillite» in plaats van «un concordat préventif».

Een andere zeer veel voorkomend foutief woordgebruik is dat van de niet-geëigende voorzetsels:

Men zegge en schrijve b.v.

in aansluiting met of aan	
of op,	maar niet : bij
afkomstig uit	maar niet : van
te beginnen met	en niet : bij
boeken op een rekening	en niet : in
maar wel : boeken in of op het credit	
debiteren met	en niet : van
tot of ten of als doel	en niet : voor
gelijken op	en niet : aan
tot of als gevolg	en niet : voor
met ingang van	en niet : op
tegen de koers	en niet : aan
vijf meter bij drie	en niet : op
door alle middelen van	
recht	en niet : bij
in een omslag	en niet : onder
uit oogpunt van	en niet : onder oogpunt
in dit opzicht	en niet : onder
onder rembours	en niet : tegen rembour- sement
richten aan	en niet : tot
een rechter in de Recht- bank	en niet : bij de Recht- bank
maar : een griffier bij de Rechtbank	
uitnodigen op een feest	en niet : wij hebben het
maar : uitnodigen tot een gesprek	genoegen of de eer U te nodigen tot...
zich wenden tot	en niet : zich wenden bij
men zegge ook in één woord, in enkele woor- den,	maar : met andere woor- den enz. enz.

Voor wie het eenmaal kent is het niet zo moeilijk. Het komt er alleen op aan het juiste gebruik der woorden te kennen. En dat leert men op dezelfde manier waarop men de rechtswetenschap leert : door het voortdurend consulteren van de auteurs en laat ik er aan toevoegen van... betrouwbare auteurs.

Het komt er niet alleen op aan een rijke woordenschat te bezitten en de juiste woorden in hun juiste betekenis en in het goede verband te kunnen gebruiken. In de taal moet men ook nog onderscheid weten te maken tussen eigen gewas en onkruid, tussen dat wat van ons is, en wat niet bij ons thuis hoort : het dijn en het mijn. Vreemde woorden worden vaak in onze taal binnengesmokkeld, met een Nederlands vernisje overstreken en klakkeloos voor deugdelijk Nederlands fabrikaat aan de man gebracht. Meestal zijn zij in strijd met ons taaleigen omdat zij gevormd zijn met de in de Nederlandse taal geldende regels voor de woordvorming. Soms ook zijn het woorden die men in het Nederlands bezigt in de betekenis die zij in een andere taal hebben, met negatie van de betekenis in de eigen taal. Deze vormen van taal-onzuiverheid komen het meest voor met woorden en uitdrukkingen die wij so wie so uit het Duits hebben... gestolen.

Ik zou mij reeds zeer gelukkig prijzen indien ik U een soort van fysieke afschuw kon inboezemen voor twee akelige germanismen, die door de Vlamingen en niet het minst door de practizynen van het recht, te kust en te keur worden gebruikt in hun schrifturen.

«Daarstellen» en «bestatigen». Daarstellen in de zin van scheppen en Bestatigen in de zin van vaststellen.

Twee maal vier jaar Duitse bezetting en de promiscuïteit die daarvan het gevolg was, heeft een aantal sporen in onze taal achtergelaten, tegen dewelke het gehele bewuste volk in het geweer zou moeten komen. Jammer genoeg is er op dit gebied geen spoor te ont-

waren van enige georganiseerde weerstand of verzet.

Enige zeer typische voorbeelden : billijk in de zin van goedkoop; (billig); begeisteren in de zin van bezielen (begeisteren); onbedingd in de zin van onvoorwaardelijk (unbedingt); belevens in de zin van ervaring (erlebnis); voorliggend in de zin van voorhanden zijnde (vorliegend); regelmatig in de zin van geregeld (regelmässig); vervolmaken in de plaats van volmaken; verplichtend voor verplicht (U hebt maar de uitnodigingen tot vergaderingen waarop aanwezigheid verplicht is, na te gaan, om te weten hoe diepgeworteld dit germanisme is); meerdere in de zin van meer of verschillende; afstrijden in de zin van betwisten; eerstens in plaats van in de eerste plaats; bemerkingen in de zin van op- of aanmerkingen; ogenblikkelijk in de betekenis van huidig, tegenwoordig; uitgenomen voor behalve; omgaand in plaats van per omgaande : doorsnee voor gemiddeld; omstreden voor betwist; uitstijgen voor uitstappen; etc., etc.

Is het gevaar dat onze taal van het Oosten uit bedreigt, onrustwekkend te noemen, dan moet worden gezegd, dat wij tot over onze oren verzopen zitten in het moeras van de gallicismen.

Hier zijn het niet zozeer de woorden maar de zinswendingen en de woordschikking, die onze taal dikwijls op verdietst frans doen lijken.

Wij zullen ongenadig de spot drijven met de verfranstste Brusselaar die van zijn vriend vertelt : « Et Tich, hein, éh bien, il était là avec sa bouche pleine de dents ».

Maar zelf zullen wij schrijven : « Mijn waarde confrater, — ik houd er aan U mede te delen dat ik deel maak van de Commissie, die geroepen is om inzake Uw client een advies te geven. Ik kan U thans reeds zeggen dat zijn geval in regel is ». Er zal dan echter niemand worden gevonden om te lachen, zelfs niet om te wenen.

Vóór enkele dagen schreef ik aan de Secretaris van het Verbond der Belgische Advocaten om lucht te geven aan mijn ergernis over de wijze waarop het Verbond omspringt met onze Nederlandse taal in de circulaires welke het uitstuurt. In mijn brief gaf ik onomwonden als mijn mening te kennen, dat geen enkel frans-talig confrater zijn handtekening zou willen schrijven onder een tekst waarin zoveel fouten voorkomen tegen de Franse grammatica en syntaxis als dit in de circulaires het geval is. De secretaris antwoordde mij heel vriendelijk dat met mijn opmerkingen rekening zal worden gehouden maar dat hij « tot nog toe bijna geen opmerkingen ontvangen had van andere confraters ten aanzien van het opstellen van onze circulaires ».

Zeër vlelend voor de fierheid en het gevoel van eigenwaarde van de grote meerderheid onzer Vlaamse Confraters, is dit antwoord nu precies toch niet.

Het is onbegonnen werk om ook maar bij benadering een opsomming te geven van de meest courante gallicismen, die in onze taal zijn geslopen. De nooit genoeg geprezen taalvormer Constant Peeters heeft ze samengebracht in een taalkundig woordenboek dat meer dan twee honderd bladzijden telt. Ik geloof dat ik er best aan doe U te verwijzen naar de nieuwe uitgave van Peters, welke bezorgd werd door Paul van Gestel onder de titel A.B.N.-gids, en die uitgegeven werd bij De Sikkel.

In een zeer handig boekje van Jan Grauls, Prosper Melis en Constant H. Peeters, Taalkundig Handboek (1), vindt U overigens ook reeds een lijst van de meest voorkomende gallicismen en andere fouten tegen het nederlandse taaleigen.

In elk geval kan ik U wel vertellen dat de goede vertaling van de franse beleefdheidsformule « je tiens à vous dire ou à vous communiquer etc. » niet is : ik houd er aan, maar wel : ik stel er prijs op, of ik stel het op prijs U te berichten dat... ».

In het Nederlands kan men wel « van » iets houden, maar dat is een andere geschiedenis.

Ik moet U nu ten slotte ook nog enkele woorden zeggen over de briefstijl in het Nederlands. Ik doe het speciaal omdat Uw vriendelijke voorzitter mij op het hart had gedrukt, dat vooral niet te vergeten.

Het is, meen ik, Buffon, die gezegd heeft que le style c'est l'homme. En een mijner vrienden, die fabrieksdirecteur is, vertelde mij eens, dat hij de handelswaarde van zijn correspondentie plag te schatten naar de wijze waarop hun brieven geschreven waren. De man zal wel enigszins overdreven hebben, maar het is een feit dat de brief, vooral in ons beroep, een zeer belangrijke rol speelt in onze zakelijke betrekkingen.

Men adresseert de brief aan de heer (en niet aan Mijnheer, want dat is een aanspreekwoord), aan Mevrouw of aan Mejuffrouw (Juffrouw is aanspreekvorm en Mejuffer is een verouderde term).

Ik geloof niet dat het aanbeveling verdient om bij ons de Nederlandse titulatur in zwang te brengen en onze brieven te adresseren aan de HoogedelAchtbare heer Procureur Generaal, aan de HoogEerwaarde Hooggeleerde heer Prof. Kan. dr. X. Z., of aan de WelEdelgestrenge heer, de heer Mr. J. D. advocaat te Gent.

Wel meen ik, dat het tot de regelen van de wellevendheid behoort om voor de naam steeds melding te maken van de academische titel van de bestemming : Aan de heer Dr. Jan Claessen; Aan de heer Mr. Karel Lambrechts; aan de heer Ir. Paul Janssen.

Wij schrijven de titel dan in afkorting dr. voor dokter, mr. (en niet : mter) voor meester; ir. (en niet ing) voor ingenieur.

Aan een gewone correspondent schrijft men bij voorkeur : Geachte heer. Indien men de correspondent persoonlijk kent kan men er ook zijn familienaam op laten volgen : Geachte heer Peeters. Alleen aan vrienden en aan bekende confraters schrijft men Waarde. Aan oudere confraters : Geachte Confrater.

Aan Ministers schrijft men in België niet Excellentie, wel in Nederland. Bij ons mag het eenvoudig zijn : Mijnheer de Minister. Wel gebruikt men de aanspreektitel : Excellentie voor Ambassadeurs, Gezanten en voor Bisschoppen. Kanunniken zijn HoogEerwaarde heren, Dekens en Pastoors : ZeerEerwaarde Heren en Onderpastoors en gewone seculiere priesters : WelEerwaarde Heren.

Wij schrijven ook gewoon : Mijnheer de Gouverneur, Mijnheer de Procureur Generaal, Mijnheer de President.

Wie de zinnen van zijn brief begint met « Ik, — ik, — ik, — Ik deel U bij deze mede, — ik dank U voor Uw brief; — ik verhaast mij in kennis te stellen etc. — is iemand die niet ten onrechte voor een egocentrisch en ikzuchtig mens zal worden gehouden.

Men beginne dus de brieven het liefst als volgt :

Onder verwijzing naar mijn brief; — Met referte aan mijn brief;

ofwel : Tot mijn spijt mocht ik nog geen antwoord ontvangen op mijn brief dd.

Schrijft niet aan een confrater en nog minder aan de heer Procureur des Konings : ik verzoek U. Want hier krijgt verzoeken de betekenis van een, zij het dan ook gemildere, injunctie. U schrijft dan : Mag

ik U vriendelijk vragen of : Het weze mij toegelaten U beleefd te vragen.

Schrijft nooit : Ik trek er U aandacht op (tiran l'attention) maar : ik vestig Uw aandacht en beter nog : mag ik U er op attent maken...

De meest-gebruikelijk slotformules van brieven bij ons zijn letterlijke vertalingen van de Franse formules :

Gelieve te aanvaarden, waarde confrater, de uitdrukking mijner oprechte gevoelens.

of : ik bied U, Geachte Confrater, mijn confraternele gevoelens.

Onder een kort briefje wordt het ook wel eens : Wel aan U (Bien à vous) of Welgemeendst (de onbestaande superlatief van welgemeend). Dat kan alles zeer vriendelijk en beleefd bedoeld zijn, maar Nederlands is het in geen geval.

Eindigt daarom uw brieven met gebruikelijke Nederlandse slotformules :

Uw antwoord gaarne tegemoet ziende, heb ik de eer inmiddels te verblijven,

met de meeste hoogachting;

of :

U hieromtrent gaarne te lezen, verblijfve hoogachtend;

of :

Inmiddels tegen ik, hoogachtend;

of (eerbiediger) :

Inmiddels heb ik de eer van Ued. te verblijven, met bijzondere hoogachting, de dienstvaardige,

Onder korte, zakelijke briefjes kan het volstaan met gewoon :

Hoogachtend,

of aan een confrater :

Uw dienstwillige confrater,

afgekort : Uw dw cfr.

Aan een goede kennis of vriend schrijft u eenvoudig : met vriendelijke groeten.

Eens de brief behoorlijk geschreven wordt hij ter post gebracht. Soms is het nodig hem, wanneer hij b.v. waardevolle stukken bevat, te laten registreren of aantekenen. Schrijft dan niet op de omslag : aanbevelen (recommandé), maar wel : aantekenen of aangekend.

Wanneer zich in een bevriende of bekende familie een sterfgeval voordoet dan zult gij uiting willen geven aan uw sympathie en medevoelen. Gebruik dan niet de gallicistische formules : innige deelneming, of : Pieter Janssens biedt U de uitdrukking aan van zijn christelijke deelneming in rouw en gebeden...

Maar : oprecht rouwbeklag, of : Pieter Janssens betuigt U zijn innigste rouwbeklag.

Mijnheer de Voorzitter, Geachte Confraters,

Het is allerm minst mijn bedoeling geweest u tijdens deze causerie alles te vertellen wat er over het aangekondigde onderwerp kan gezegd worden. Ik heb daar om te beginnen niet de bevoegdheid toe en het zou overigens onbegonnen werk zijn.

Het gebruik van een keurige en beschaafde taal moeten wij ons eigen maken door een gestage, geduldige en nooit-verslappende inspanning van elke dag.

Indien gij naast uw wetboeken op uw schrijftafel een paar boeken over taalzuivering en taalgebruik wilde neerleggen en die ook regelmatig wilde naslaan, dan zou er, geloof ik, een begin worden gemaakt met die ernstige inspanning.

De N. V. Kredietbank heeft een paar jaar geleden ten gerieve van haar personeel een Handleiding laten bezorgen door een harer medewerkers, Dr J. Servotte : *Alleen keurige Brieven*.

Zou uw Conferentie, Mijnheer de Voorzitter, geen baanbrekend werk verrichten indien zij het initiatief nam om, eventueel in overleg en samenwerking met de andere Vlaamse Conferenties en met de redactie van het Rechtskundig Weekblad, een dergelijke handleiding en taalgids te laten samenstellen ten behoeve van hen die hun werkkring hebben in de rechtspractijk?

De XVIIe eeuwse Spaanse wijsgeer Baltasar Gracian zegt ergens in zijn voortreffelijke verhandeling: «Handorakel en Kunst der Behoedzaamheid», waarvan zo pas een Nederlandse vertaling is verschenen: «Het hoe betekent zéér veel bij de dingen: de galante

manier is de gaudief van het hart. Schone gedragingen zijn de tooi van het leven en elke aangename uitdrukkingwijze helpt ons wonderbaarlijk vooruit.»

Indien ik er vandaag iets toe heb bijgedragen om die schone gedragingen en die aangename uitdrukkingwijze te helpen bevorderen, indien ik in uw hart een beetje liefde heb doen ontbranden voor een verfijnde beoefening van onze rechtscultuur en van de Nederlandse cultuur, tout court, dan zal ik mij zeer gelukkig prijzen.

U, Mijnheer de Voorzitter, dank ik voor uw uitnodiging en u allen, voor uw aandachtig gehoor.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 17 Maart 1951.

Eerste Voorzitter: M. Soenens.
Raadsheer-Verslaggever: M. Giroul.
Advocaat-Generaal: M. Colard.

Spoorwegen. — Aansprakelijkheid voor vervoerde goederen. — Rafactiebeding van 5 % voor gewichtsverlies van cokes en kolen. — Interpretatie van dat beding. — Concrete toepassing van art. 40 der wet op de vervoerovereenkomst. — Niettoepasselijkheid van het rafactiebeding, indien bewezen is, dat het gewichtsmanco een ander feit dan de aard van de koopwaar als oorzaak heeft.

Volgens de reglementaire voorwaarden voor het vervoer door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen van koopwaren in het binnenverkeer behoudt het beheer, dat in principe verantwoordelijk is voor de vervoerde goederen, zich krachtens art. 38 van de wet op de vervoerovereenkomst een rafactie voor van 5% voor vermindering van gewicht tijdens het vervoer, wat cokes en kolen betreft. De rafactie wordt echter niet toegepast, indien de belanghebbende bewijst, dat de vermindering niet voortkomt uit de aard van de koopwaar.

Onjuist is de interpretatie van deze bepaling, alsof de belanghebbende de toepassing van het rafactiebeding slechts van de hand kan wijzen, zo hij bewijst, dat de vermindering met 5% niet voortkomt uit de aard van de koopwaar.

Deze interpretatie brengt in de betwiste bepaling een begrip hoeveelheid, dat niet in de tekst voorkomt. Het litigieuze beding is slechts een concrete toepassing van art. 40 der wet op de vervoerovereenkomst, luidens hetwelk de belanghebbende zijn recht op schadevergoeding overeenkomstig het gemene recht behoudt, indien hij bewijst, dat het verlies of de averij niet het gevolg zijn van de bijzondere omstandigheden, die het bestuur toelaten zijn verantwoordelijkheid af te wijzen.

Uit deze bepaling, die een principe vaststelt, zoals volgt uit de in absolute bewoordingen gestelde tekst van het litigieuze beding, blijkt, dat de rafactieclausule niet wordt toegepast, indien bewezen wordt dat de op algemene wijze beschouwde vermindering een ander feit dan de aard van de koopwaar als oorzaak heeft. In het stelsel van de wet wordt de bij art. 38 toegelaten uitzonderlijke clausule als niet-bestaande beschouwd, zodra een andere bekende oor-

zaak dan de aard van de koopwaar overeenkomstig het gemene recht in zake vervoerovereenkomst toelaat na te gaan of het bewezen of erkend feit de verantwoordelijkheid van de vervoerder ja dan neen en in welke mate medebrengt.

Het bestreden arrest constateert het bestaan van een oorzaak, die een gewichtsvermindering van de vervoerde cokes en kolen ten gevolge heeft gehad, nl. tijdens het vervoer gepleegde diefstallen, waarvoor de Spoorwegen hun verantwoordelijkheden niet betwisten. Het heeft aldus het bestaan van een buiten de aard van de koopwaar liggende oorzaak vastgesteld.

Het bestreden arrest kon dienvolgens wettelijk beslissen, dat het rafactiebeding niet moest toegepast worden en dat het geschil beheerst werd door de principes van gemeen recht inzake vervoerovereenkomst.

N. M. B. S. t / Comptoir Brabançon des Cokes

Gelet op het bestreden arrest, de 2 December 1949 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het enige middel: schending van de artikelen 3, 4, 13, 14, 22, 34, 38, 40 en 42 der wet van 25 Augustus 1891 op de overeenkomst van vervoer, titel VIIbis van Boek 1 van het Wetboek van Koophandel uitmakende, 1134, 1135 en 1315 van het Burgerlijk Wetboek, 16 der wet van 23 Juli 1926 tot oprichting van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, alsook van artikel 34 par. VI, VII en IX der reglementaire voorwaarden voor het vervoer van goederen in het binnenverkeer (Bundel 1 bekend gemaakt volgens advies in het Belgisch Staatsblad d.d. 26 Februari 1933);

doordat het bestreden arrest ten onrechte geweigerd heeft aan aanlegster het voordeel der voormelde bepalingen van de reglementaire voorwaarden toe te kennen, welke haar toelieten, gelet op de aard van de vervoerde koopwaar, alle verantwoordelijkheid af te wijzen ten aanzien van verliezen, overkomen tijdens het vervoer ten belope van een hoeveelheid van 5% van het vastgestelde tekort, behoudens het recht van de belanghebbende het bewijs te leveren dat «de vermindering niet voortkomt uit de aard der koopwaar», en deze beslissing heeft doen steunen, hierop dat, wanneer, zoals in casu, «al het tekort aan de wegnemingen kan toegeschreven worden en gedeeltelijk aan de aard van de koopwaar» het «onmogelijk zou zijn te zeggen of het tekort ja dan neen van de aard van de koopwaar voortkomt», wat het bestaan zelf van

een «vermindering tijdens het vervoer» zou onzeker maken naar de zin van voormelde bepalingen van de reglementaire voorwaarden en dienvolgens de toepassing van deze bepalingen zou uitsluiten;

doordat het bestreden arrest door alzo te beslissen en te weigeren in de zaak toepassing te maken van de door aanlegster ingeroepen reglementaire bepaling, zonder vast te stellen dat verweerster in feite het bewijs zou geleverd hebben dat het litigieuze tekort uit de aard van de koopwaar zou voortkomen, maar door zich te beperken bij de bewering dat dit bewijs in casu onmogelijk zou zijn, in feite de belanghebbende partij heeft vrijgesteld van het haar opgelegde bewijs en dienvolgens de orde van de bewijzen heeft omgekeerd;

doordat anderzijds de bestreden beslissing, door de toepassing van het begrip zelf van «vermindering tijdens het vervoer» te verwerpen, in geval van het bestaan van wegnemingen overkomen tijdens het vervoer en waarvoor de verantwoordelijkheid van de vervoerder erkend werd, een volstrekt willekeurig onderscheid maakt in de tekst der reglementaire ingeroepen voorwaarden; dat deze inderdaad een volstrekt algemene strekking hebben en op generlei wijze de toepassing van de regel, die aan de vervoerder een rafactie toekent wegens vermindering tijdens het vervoer, doen afhangen van de voorwaarde, waarvan er geen andere tekortkoming bestaat waarvoor gezegde vervoerder overeenkomstig het gemeen recht zou moeten instaan;

Overwegende dat volgens de reglementaire voorwaarden voor het vervoer door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen van de koopwaren in het binnenverkeer het beheer, dat in principe verantwoordelijk is voor de vervoerde zaken, zich bij toepassing van artikel 38 der wet op de vervoerovereenkomst, een rafactie voorbehoudt van 5% voor vermindering van gewicht tijdens het vervoer, wat de cokes en de kolen betreft; dat «de rafactie echter niet wordt toegepast, indien de belanghebbende bewijst dat de vermindering niet voortkomt van de aard van de koopwaar»;

Overwegende dat het middel deze bepaling in deze zin interpreteert dat de belanghebbende de toepassing van het beding van rafactie slechts van de hand kan wijzen naar gelang hij bewijst dat de vermindering van 5% niet voortkomt uit de aard van de koopwaar;

Overwegende dat deze interpretatie in de betwiste bepaling een begrip van hoeveelheid brengt dat niet in de tekst voorkomt; dat het litigieuze beding slechts de concrete toepassing is van artikel 40 der wet op de vervoerovereenkomst, luidens hetwelk de belanghebbende: «zijn recht op schadevergoeding behoudt overeenkomstig het gemeen recht, indien hij bewijst dat het verlies of de averij niet het gevolg zijn van de bijzondere omstandigheden die het bestuur toelaten zijn verantwoordelijkheid af te wijzen»;

Overwegende dat uit deze bepaling, die een principe vaststelt, zoals volgt uit de in volstrekte bewoordingen gestelde tekst van het litigieuze beding, blijkt dat de clause van rafactie niet wordt toegepast, indien bewezen is dat de op algemene wijze beschouwde vermindering als oorzaak een ander feit dan de aard van de koopwaar heeft; dat, in het stelsel van de wet, het de bij artikel 38 toegelaten uitzonderlijke clause is die als niet-bestaande wordt beschouwd, zodra een andere bekende oorzaak dan de aard van de koopwaar in het domein der werkelijkheid en overeenkomstig het gemeen recht in zake vervoerovereenkomst toelaat na te gaan of het bewezen of erkende feit de verant-

woordelijkheid van de vervoerder ja dan neen en in welke maat medebrengt;

Overwegende dat het bestreden arrest het bestaan vaststelt van een oorzaak, welke een vermindering van het gewicht van de vervoerde cokes en kolen met zich heeft gebracht, namelijk diefstallen gepleegd tijdens het vervoer en waarvoor de aanlegster haar verantwoordelijkheid niet betwist; dat het alzo het bestaan van een aan de aard van de koopwaar vreemde oorzaak heeft vastgesteld;

Dat het arrest dienvolgens wettelijk kan beslissen dat het beding van rafactie niet moet toegepast worden en dat het geschil beheerst wordt door de principes van gemeen recht in zake vervoerovereenkomst;

Overwegende dat de andere motieven van het arrest overbodig zijn;

Waaruit volgt dat het middel, voor zoveel het de juridische uitwerking betwist van de hiervoren vermelde vaststellingen van het arrest, in rechte niet opgaat, en, voor zoveel het de andere motieven critiseert, van belang is ontbloot;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om die redenen,

Zonder acht te slaan op de te laat neergelegde memorie van antwoord;

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten, behalve die van de memorie van antwoord, en tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerster.

NOOT: In de zelfde zin een arrest van de zelfde dag in zake N. M. B. S. tegen N. V. Cokeries du Marly.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 7 Maart 1951.

Voorzitter: M. Gaeremynck.

Raadsheren: M.M. J. Rutsaert en Hallemans.

Advocaat-Generaal: M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten: Mrs Eerenbout en Bosmans.

Kleine nalatenschappen. — Vordering tot scheiding en deling bij de rechtbank aanhangig gemaakt na indiening van een verzoek tot overneming op schatting bij de vrederechter. — Rechtbank bevoegd. — Niet-ontvankelijkheid van het verzoek tot overneming, indien bedoelde goederen deel uitmaken van een niet vereffende gemeenschap, waarin verzoeker niet medegerechtigd is. — Een handelszaak, die deel uitmaakt van de goederen, waarvan de overneming gevraagd wordt, valt buiten toepassing van de wet op de kleine nalatenschappen.

Zelfs wanneer een verzoek tot overneming op schatting krachtens de wet op de kleine nalatenschappen van 16 Mei 1900 reeds bij de vrederechter is ingediend, is de rechtbank, voor wie later een vordering tot scheiding en deling is aanhangig gemaakt, bevoegd om over het verzoek tot overneming te oordelen. In dat geval is de vrederechter, die slechts bevoegd is wanneer partijen de overneming in der minne wensen te vervolgen, van de behandeling ontheven.

Indien derden, deel uitmakend van een andere gemeenschap, medegerechtigd zijn in de goederen, waarvan de overneming gevraagd wordt, en «die» gemeenschap nog niet vereffend is, moet het verzoek tot overneming niet-ontvankelijk worden verklaard.

Wanneer de goederen, waarvan de overneming verzocht wordt, niet alleen een landbouwbedrijf, maar ook een maalterij, d.i. een handelszaak omvatten, valt deze laatste buiten toepassing van de wet op de kleine nalatenschappen.

Daems-Smits c.s. t/ Smits c.s.

Gezien de akte van hoger beroep van 8 September 1949 tegen een vonnis, tussen partijen gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen op 9 Juni 1949;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk is;

Overwegende dat beroepers de bevoegdheid van de eerste rechter betwisten om reden, dat een procedure overeenkomstig de bepalingen van de wet van 16 Mei 1900 op de kleine nalatenschappen bij de vrederechter te Brecht aanhangig zou zijn;

Overwegende dat de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is, wanneer een eis tot deling en vereffening voor haar wordt ingesteld; dat in dergelijk geval deze rechtbank over het geschil vermag uitspraak te doen, en de vrederechter, die slechts bevoegd is, wanneer partijen de rechtspleging tot overname in der minne willen volgen, dan ontlast is (zie Ernst : Régime successoral des petits héritages, blz. 185; De Page, Bd. IX, blz. 787, noot 6);

Overwegende dat de eerste rechter zich dienvolgens terecht bevoegd heeft verklaard;

Overwegende dat beroeper Biermans het voordeel inroept van artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 op de kleine nalatenschappen, steunend op het feit dat hij sedert meer dan 30 jaar op het goed gevestigd is, waarvan hij de overname aanvraagt, en dat hij er mede-eigenaar van is ingevolge akte van schenking van 7 October 1918, en dat hij een verzoek bij de vrederechter heeft ingediend tot uitoefening van zijn recht tot overname;

Overwegende dat beroepers geen enkele beweegreden aanbrengen tegen de hiernavolgende gegronde beschouwing, waarop het vonnis a quo steunt en welke door beroepers in hun besluiten in hoger beroep wordt ingeroepen, namelijk: dat andere personen, buiten de tweede echtgenoot van de de cujus (beroeper), in de goederen gerechtigd zijn waarvan de overname gevraagd wordt, namelijk de kinderen, gesproten uit het eerste huwelijk van Buylinckx Julia Catharina, dewelke derden zijn ten opzichte van Biermans voornoemd; dat, evenmin als voor de eerste rechter, beroepers bewijzen of aanbieden te bewijzen, dat de litigieuze goederen vreemd zouden zijn aan de gemeenschap, welke tussen Bruylinckx voornoemd en haar eerste echtgenoot Smits bestond; dat het vonnis vaststelt dat deze gemeenschap nog moet vereffend worden en uit deze vaststelling terecht afleidt dat de vraag tot overname in dergelijk geval niet ontvankelijk is (Ber. Brussel, 7 Juli 1928, Pas. 1928, II, 253; Ernst : Régime successoral des petits héritages, n° 67, blz. 133-134);

Overwegende dat beroepers evenmin in hun besluiten betwisten dat er zich, buiten de landbouwnaam, een maalterij bevindt onder de goederen, waarvan de overname gevraagd wordt; dat deze maalterij-inrichting als handelszaak buiten toepassing van de wet op de kleine nalatenschappen valt;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gezien artikel 24 der Wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord de heer Advocaat-Generaal van den Eynde

de Rivieren in zijn eensluidend advies, ter openbare zitting uitgebracht;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het ongegrond, zegt voor recht dat de eerste rechter bevoegd was om ten gronde te beslissen; bevestigt het beschikkend gedeelte van het bestreden vonnis en veroordeelt beroepers in de kosten van het hoger beroep.

NOOT : Het bij bovenstaand arrest bevestigde vonnis van de Rechtbank te Antwerpen d.d. 9 Juni 1949 is verschenen in R.W. 1949/50, 716.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 25 April 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. Van Wetter en Belpaire

O.M. : M. Matthys, Subst. Procureur-Generaal.

Advocaten : Mrs Waterblee en Vanaerden.

Aansprakelijkheid van een getuige voor de schadelijke gevolgen van zijn verklaring. — Geen fout wanneer verklaring is afgelegd tegenover een controleur van het commissariaat van prijzen en lonen, terwijl redelijkerwijze niet moest verwacht worden dat die verklaring aan de bezetter zou worden medegedeeld.

Op zich zelf kan niet als foutief worden beschouwd het verstrekken van inlichtingen, die volkomen met de waarheid stroken en ter zake dienende zijn, zulks niet spontaan doch ingevolge het verzoek van een overheidspersoon, die krachtens wettelijke bepalingen, omtrent de geldigheid waarvan meer bevoegde personen zich hebben vergist, belast was met het opsporen van bepaalde misdrijven.

Uit niets blijkt dat de door de controleur verhoorde persoon redelijkerwijze moest verwachten, dat de controlediensten of de controleur de verstrekte inlichtingen aan de Duitsers zouden mededelen.

Het louter verwijzen vóór de Feldgendarmrie en de Kreiskommandant, zelfs onder eed, naar zijn verklaring aan de controleur, kan niet worden aangezien als een fout van de verhoorde getuige, daar deze bezwaarlijk kon terugkomen op de door hem voor de controleur gedane en ondertekende verklaring.

L... t/G...

Overwegende dat, zo door de onderscheiden beweringen van de gedingvoerende partijen als door het strafrechtelijk onderzoek, is komen vast te staan;

1° dat op de paardenmonsterring te Proven in Juli 1942 er onder de daarbij betrokken landbouwers, waaronder appellant, een grote misnoegdheid heerste ingevolge de meest laakbare zwendelpraktijken van zekere paardenopkopers, zoals M.D.; dat geïntimeerde, die eveneens paardenkoopman is, aldaar in het openbaar verklaarde, ten einde de handelingen van M.D. enigszins te verontschuldigen, dat deze laatste niet alleen was om de aanzienlijke bedragen, die door zekere eigenaars van opgeëiste en nadien vrijgekochte paarden werden uitgekeerd, op zak te steken, doch dat ook de Duitse officier-veearts, belast met de opeisingen, daarvan zijn deel moest hebben;

2° dat het Commissariaat voor prijzen en lonen een onderzoek instelde tegen M.D. naar aanleiding van voormeld «paardenschandaal» en dat appellant dien-

aangaande op 8 September 1942 werd onderhoord door de controleur B., aan wie hij o.m. de bovenstaande uitlatingen van geïntimeerde bevestigde;

3° dat in Februari en Maart 1943 geïntimeerde omtrent die feiten werd verhoord op de Feldgendarmierie te Ieper en op de Kreiskommandantur te Roeselare, alwaar hem een afschrift werd overgelegd van het proces-verbaal der controlediensten, inhoudende zijn verklaring van 8 September 1942; dat, zonder dezelfde te herhalen, hij zich er bij beperkte te verwijzen naar die verklaring;

4° dat, wegens de aantijgingen tegen een Duits officier, die werden geacht beledigd te zijn voor de Wehrmacht, de Kreiskommandant op 2 April 1943 tegen geïntimeerde een « Strafvérfügung » uitsprak van 200.000 frank boete en van 40 dagen hechtenis, straf waarvan, bij beslissing van 12 Mei 1943, de uitvoering werd geschorst tot 3 Mei 1945 tegen betaling van 50.000 frank, waarop door geïntimeerde voorschotten ten bedrage van 20.000 frank werden gestort;

5° dat geïntimeerde op 14 Augustus 1943 werd aangehouden en overgebracht naar het kamp te Wakken, waar hij na een paar weken zou ontlucht zijn, om dan ondergedoken te leven tot aan de bevrijding;

Overwegende dat de deswege door geïntimeerde ingestelde eis tot schadeloosstelling is gegrond, — niet op een aangifte aan de vijand, — maar op de fout, die de appellant zou hebben begaan door de hoger bedoelde uitlatingen kenbaar te maken aan de controleur B.;

Overwegende dat geen onvoorzichtigheid, hoe gering ook, van appellant ten genoegte van recht werd bewezen;

dat, inderdaad op zich zelf niet als foutief kan worden beschouwd het verstrekken van inlichtingen, welke volkomen met de waarheid stroken en ter zake dienend zijn, en zulks, niet spontaan, doch ingevolge het verzoek van een overheidspersoon, belast met het opsporen van misdrijven, als die, welke aan M.D. werden ten laste gelegd, krachtens wettelijke bepalingen omtrent de geldigheid waarvan meer bevoegde personen dan appellant zich hebben vergist;

dat het verstrekken van die inlichtingen aan de controleur dus als normaal voorkomt;

dat anderzijds uit geen enkel element van de bundel blijkt dat, zoals geïntimeerde staande houdt, appellant zich er redelijker wijze aan moest verwachten dat de controlediensten of de controleur B., die inlichtingen zouden mededelen aan de Duitsers; dat niet werd bewezen dat appellant, die dezelfde politieke gezindheid deelde als die controleur, maar waarvan geïntimeerde niettemin getuigt dat hij hem geen moeilijkheden wilde berokkenen, die de controleur kende of wist dat het een persoon was, die niet zou achteruit deinzen voor een aangifte aan de vijand;

dat, eindelijk het louter verwijzen vóór de Feldgendarmierie en de Kreiskommandant, zelfs onder eed, naar zijn verklaring aan de controleur, niet kan worden aangezien als een fout van appellant, daar deze bezwaarlijk kon terugkomen op de door hem vóór de controleur gedane en ondertekende verklaring;

dat, in de boven aangehaalde omstandigheden elke lichtzinnigheid en derhalve iedere schuld van de appellant is uitgesloten;

dat, weliswaar, deze laatste in de loop van het strafrechtelijk onderzoek, nl. op 7 December 1946, heeft toegegeven een « stommité » te hebben gedaan door geïntimeerde te vernoemen aan de controleur, doch hij zodoende slechts een gevolgtrekking heeft gemaakt uit hetgeen later is voorgevallen, doch geens-

zins heeft erkend enige fout te hebben begaan ten tijde van zijn verhoor door de controleur;

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935; Alle andere conclusiën als ongegrond van de hand wijzend;

Ontvangt het hoger beroep en verklaart het gegrond, doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzend, verwerpt de oorspronkelijke eis als ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van de beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

24 Januari 1951.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Rollier.

Openbaar Ministerie : M. Van Hoogenbemt.

Onrechtmatige daad en aansprakelijkheidsverzekering.

— Gebrek van de zaak als bedoeld in art. 1384, lid I, B. W. — Geen overmacht, — Bekentenis van schuld door de verzekerde. — Waardeloosheid van een bekentenis omtrent een rechtspunt, — « Grove schuld » in de zin van art. 16, wet van 11 Juni 1874. — « Eigen gebrek » en « onmiddellijk daaruit voortvloeiend schadeverlies » in de zin van art. 18 dier wet.

Voor de toepasselijkheid van artikel 1384, lid 1, B. W., is het onverschillig of het gebrek reeds van de aanvang af bestond, dan wel eerst later, of het aan ouderdom, sleet of om het even welke andere oorzaak te wijten is, of het gebrek verborgen, onbekend of zelfs onmogelijk te ontdekken was.

De eigenaar of de bewaker ener zaak kan niet beweren, dat het gebrek of het defect van de zaak, voor de gevolgen waarvan hij juist gehouden is, overmacht oplevert.

De verklaring van de aanrijder, onmiddellijk na het ongeval, dat hij bereid is de toegebrachte schade te betalen, kan in de feitelijke omstandigheden, waarin zij werd afgelegd, niet als een bekentenis van schuld aangemerkt worden. De bepaling in de verzekeringspolis, dat de verplichtingen van de verzekeraar vervallen, indien de verzekerde zijn verantwoordelijkheid voor het ongeval heeft bekend, moet in beperkende zin worden uitgelegd en is alleen toepasselijk op de door de verzekeringnemer zelf afgelegde bekentenis, niet op een eenvoudige verklaring van zijn zoon.

Een bekentenis omtrent een rechtspunt, zoals b.v. omtrent de verantwoordelijkheid, is waardeloos, daar alleen bekendwisen omtrent feiten kunnen worden in aanmerking genomen.

« Grove schuld » van de verzekerde in de zin van artikel 16 van de wet van 11 Juni 1874 vereist niet opzet noch een met bedrog gelijk te stellen zware fout, doch wel een fout, die een feitelijke verzwaring van het verzekerde risico veroorzaakt en waarmede de verzekeraar normaal geen rekening heeft gehouden bij het aangaan der verzekering en het bepalen van de premieën. Het ernstige karakter der fout is een feitelijke kwestie, die ter beoordeling van de rechter over de feiten staat.

Door « eigen gebrek » van de zaak in de zin van

artikel 18 van de wet van 11 Juni 1874 moet worden verstaan de gebrekkige bouw van een bepaald voorwerp, dat in zichzelf de oorzaak van zijn ondergang draagt. Door de uit het eigen gebrek «onmiddellijk voortvloeiende schade en verlies» moeten worden verstaan het tenietgaan of de beschadiging van het verzekerde voorwerp zelf; daaronder valt niet de ingevolge het eigen gebrek aan derden overkomen schade, die er slechts een onrechtstreeks en verder gevolg van is.

Goeman t/ cs. Poppe en Poppe cs. t/ N.V. Verzekeringsmaatschappij Cie Centrale d'Assurances.

Overwegende dat Petrus Goeman, klompenmakersknecht van beroep, op 14 Maart 1948 te Vrasene het slachtoffer werd van een verkeersongeval, veroorzaakt door Joseph Poppe, destijds nog minderjarige zoon van Alfons Poppe, wiens autovoertuig hij bestuurde; dat aanleggers vordering, ingeleid bij geboekt exploit van deurwaarder J. Caestecker, te Beveren-Waas, dato 9 Maart 1949, strekt tot het bekomen ener schadevergoeding groot in het geheel 612.719 frank, vordering ingeschreven onder n° 7578 van de algemene rol;

Overwegende dat oorspronkelijk gedaagden Joseph en Alfons Poppe op hun beurt bij geboekt exploit van deurwaarder Serge Vandekerckhove, te Brussel, dato 15 Juli 1949, de naamloze verzekeringsmaatschappij «Cie Centrale d'Assurances» in opvolging der «Compagnie d'Assurances et de Réassurances», in tussenkomst en vrijwaring hebben gedagvaard, vordering ingeschreven onder n° 5407 van de algemene rol;

Overwegende dat deze beide vorderingen innig verknocht en samenhangend zijn;

De rechtbank, voor zoveel nodig voegt samen de beide vorderingen n°s 7578 en 5407 van de algemene rol en, erover beslissende bij één en hetzelfde vonnis:

Overwegende dat uit het strafrechtelijke onderzoek, n° 2397/1948 van het Parket alhier, en uit alle andere elementen der zaak is gebleken, dat Petrus Goeman op 14 Maart 1948, rond 10 uur, met zijn rijwiel aan de hand met andere mensen aan het praten stond op het fietspad van de weg Vrasene-Beveren, toen hij aangereden werd door de auto, merk «Jeep», eigendom van Alfons Poppe en gestuurd door diens minderjarige zoon Joseph Poppe, die een vijftigtal meter hoger ook nog twee andere wielrijders op hetzelfde fietspad aangereden had; dat volgens de verklaringen van Joseph Poppe en het nadien ingestelde onderzoek, de autobestuurder het stuur van zijn voertuig kwijt geraakte tengevolge van stuurdefect — het losgaan van de stuurstang — en niet tijdig stopte, omdat zijn remmen niet onmiddellijk werkten, op het fietspad rechts der baan geraakte en zich maar liet uitbollen totdat hij in de gracht terechtkwam, na drie personen aangereden te hebben;

Overwegende dat Joseph Poppe ongetwijfeld een zware fout heeft begaan, toen hij niet tijdig zijn voertuig tot stilstand bracht voor een goed voorzienbare hindernis; dat het volstond een paar maal op het rempedaal te duwen om de remmen normaal te zien werken en dat Joseph Poppe hiertoe alle nodige tijd had, daar hij minstens nog 50 meter doorreed tussen de twee aanrijdingen; dat hij ook zijn handrem had kunnen gebruiken; dat artikel 1382 B. W. dus van toepassing is;

Overwegende echter dat Poppe Joseph zelf het ongeval toeschrijft aan een gebrek aan stuur en remmen van het voertuig, dat hij bestuurde en hetwelk onder zijn bewaking stond; dat het ongeval trouwens niet verklaarbaar zou zijn zonder een gebrek aan de

auto en het zonder belang is of het gebrek bestond van in het begin ofwel later is ontstaan; of het aan ouderdom, slecht onderhoud, sleet of eender welke andere oorzaak te wijten is, of het verborgen, onbekend of zelfs onmogelijk te ontdekken was (Verbreking 25 Maart 1943, Pas 1943, I, 111; Van Ryn, Journ. Trib. 1946, blz. 165; Dendermonde, 27 Januari 1950, R. W. 5 Maart 1950, kol. 1029, met aldaar aangehaalde rechtsleer en rechtspraak); dat geen vreemde oorzaak noch overmacht bewezen is, daar de eigenaar of de bewaker van het voertuig onmogelijk als overmacht mag invoeren het gebrek en het defect, waarvoor hij juist gehouden is; dat artikel 1384, par. 1, B. W. dus toepassing vindt;

Overwegende dat Joseph Poppe dus in ieder geval verantwoordelijk is voor het ongeval; dat Poppe Alfons eveneens verantwoordelijk is voor zijn toenmalige minderjarige zoon (artikel 1384, par. 2 B. W.) en hoofdelijk met hem gehouden is tot schadevergoeding;

Overwegende dat Joseph Poppe en Alfons Poppe de N.V. «Cie Centrale d'Assurances», in opvolging van de «Compagnie d'Assurances et de Réassurances», in tussenkomst en vrijwaring hebben geroepen op grond van de verzekeringspolis n° 7000028, die vader Alfons Poppe op 13 November 1947 bij deze laatste verzekeringsmaatschappij heeft aangegaan tot onbeperkte waarborg van zijn burgerlijke verantwoordelijkheid tegenover derden bij ongeval;

Overwegende dat de N.V. «Cie Centrale d'Assurances» echter de vervallenverklaring van alle rechten van haar verzekerde opwerpt, aanvoerende:

1. dat in strijd met artikel 9, par. 2 der algemene voorwaarden der verzekeringspolis Joseph Poppe zijn volle verantwoordelijkheid voor bedoeld ongeval aan de verbalisant heeft bekend;

2. dat de verzekerde Alfons Poppe een zware fout heeft begaan, daar hij het onderhoud van zijn voertuig volledig verwaarloosde, wist of moest weten dat zijn voertuig in gebrekkige staat verkeerde en nagelaten heeft zulks aan de verzekeringsmaatschappij kenbaar te maken (artikelen 16 en 17 der wet van 11 Juni 1874);

3. dat het ongeval te wijten is aan een eigen gebrek van de verzekerde auto, zodat de veroorzaakte schade niet door de verzekeraar dient te worden gedragen (artikel 18 der wet van 11 Juni 1874);

Overwegende dat vader Alfons Poppe nooit verhoord werd; dat echter zijn minderjarige zoon, de bestuurder Joseph Poppe, onmiddellijk na het ongeval aan de verbalisant o.m. verklaarde: «Ik ben bereid de schade te betalen toegebracht aan de rijwielen der Hollandse politie»; dat dergelijke verklaring, die door geen enkele werkelijke betaling gevolgd werd, vooral in de feitelijke omstandigheden waarin zij afgelegd werd, onmogelijk als een bekentenis van fout of schuld kan aangemerkt worden (zie Beroep Gent, 3 Maart 1932, R.g.A.R. 1934, n° 1582, enz.); dat trouwens artikel 9, par. 2, der algemene voorwaarden der verzekeringspolis enkel bedoelt de bekentenis van schuld, afgelegd door de verzekeringsnemer, d.w.z. in casu door vader Alfons Poppe, die niet eens verhoord werd en nooit enige schuldbekentenis aflegde; dat de bepaling vervat in bedoeld artikel 9, par. 2, in restrictieve zin dient te worden uitgelegd en enkel toepasselijk is op door de verzekeringsnemer zelf afgelegde bekentenis en niet op een eenvoudige verklaring van zijn zoon (Beroep Gent, 16 Mei 1935, Bull. Ass. 1935, blz. 420; Appel Lyon, 13 Mei 1933, Bull. Ass. 1935, blz. 876);

Overwegende dat terloops nog kan aangestipt worden, dat een bekentenis omtrent een *rechtspunt*, zoals

b.v. omtrent de verantwoordelijkheid, van alle waarde onbloomt is daar tegenover de dader van een ongeval enkel bekentenissen omtrent feiten in aanmerking kunnen worden genomen (Laurent, T. XX, n° 156; Cass., 25 Maart 1935, Pas. 198; Beroep Gent, 14 Aug. 1886, Pas. 1887, II, 53; Antwerpen, 14 Febr. 1929, Pas. 1930, III, 175; Vreder. Anderlecht, 21 April 1949, R.g.a.R. 1949, n° 4533); dat dergelijke waardeloze bekentenis niet tot verval aanleiding geven kan;

Overwegende dat artikel 9, par. 2, der algemene voorwaarden der verzekeringspolis dus geen toepassing vindt;

Overwegende dat naar luid van artikel 16 der wet van 11 Juni 1874, de schade, veroorzaakt door de *zware persoonlijke* fout van de verzekeringsnemer niet ten laste van de verzekeraar valt; dat de toepassing van dit artikel geen opzettelijke fout vereist of een zware fout van zodanige aard dat ze met bedrog dient te worden gelijkgesteld, doch wel een fout, die een feitelijke verzwaring van het verzekerde risico veroorzaakt en waarmede de verzekeraar normaal geen rekening heeft gehouden bij het aangaan der verzekering en de bepaling der premien (Turnhout, 22 Maart 1950, R. W. 1950, kol. 1368); dat volgens Laloux «*Traité des assurances Terrestres*», n° 159, blz. 144 en de aldaar aangehaalde rechtsleer en rechtspraak enkel de opzettelijke en met opzet verwante, zware, persoonlijke fout van de verzekeringsnemer de verzekeraar van zijn verplichtingen vrijstelt; dat de beoordeling van de zwaarte der fout een feitenkwestie uitmaakt, overgelaten aan de beoordeling der Rechtbank (zie ook in die zin Beroep Gent, 18 November 1933, R.g.a.R. 1934, n° 1524);

Overwegende dat bedoelde «*Jeep*», bouwjaar 1945, op 11 November 1947 door Alfons Poppe aangekocht werd als tweedehandswagen voor 22.000 frank; dat, in strijd met de beweringen van de eigenaar, het ongeval wel te wijten is aan een defect van het voertuig; dat het deskundig verslag van de heer L. De Jong éénzijdig is en aan partij Poppe niet kan worden tegen-gevoerd, zodat het als waardeloos van de hand dient te worden gewezen; dat echter al de andere elementen der zaak er voldoende op wijzen dat deze tweedehandswagen een zekere sleet vertoonde; dat nochtans ook bij een gans nieuwe wagen er lucht uit de remmen kan geraken en zelfs het losgeraken van een stuurstang nooit volledig uitgesloten is; dat dergelijke gebreken zich meestal plotseling en gans onverwacht veropenbaren; dat niet is bewezen dat partij Poppe hiervan kennis had vóór het ongeval; dat het voertuig slechts drie jaar oud was en dergelijke gebreken of sleet niet noodzakelijk moeten verondersteld worden; dat partij Poppe trouwens de verzekeringsmaatschappij nooit heeft misleid, vermits zij haar alle gegevens verstrekke, die zij zelf bezat en haar uitdrukkelijk het bouwjaar 1943 opgaf, waaruit alle nuttige gevolgen kunnen afgeleid worden; dat het gebrek aan onderhoud gedurende de vier maanden, dat de wagen in het bezit van A. Poppe was, niet is bewezen; dat ten slotte het gebruik van een voertuig dat, zoals ter zake, zekere gebreken en sleet vertoont, die een ervaren autobestuurder verhelpen kan, *niet kan worden aangezien als de zware fout*, voorzien bij artikel 16 der Wet van 11 Juni 1874, die als gevolg zou hebben met kennis van zaken het verzekerde risico op onvoorzienbare wijze te vermeerderen (Beroep Luik, 9 Januari 1936, Bull. Ass. 1936, blz. 74);

Overwegende dat geen enkel onvoorzienbaar risico door de verzekeringsmaatschappij moest gelopen worden door de schuld van de verzekerde, die geen *zware*

met opzet verwante fout heeft begaan, zodat de artikelen 16 en 17 geen toepassing vinden;

Overwegende dat, zonder tegenstrijdig beding, de verzekeraar niet instaat voor het verlies en de schade onmiddellijk voortspruitende uit het gebrek eigen aan de verzekerde zaak (artikel 18 der wet van 11 Juni 1874); dat door «*eigen gebrek*» dient te worden verstaan de gebrekkige bouw van een bepaald voorwerp, dat in zich zelf de oorzaak van zijn ondergang draagt, zoals een misvorming of een gebrek in een orgaan van een autovoertuig; dat door de «*hieruit onmiddellijk voortspruitende schade of verlies*» het te niet gaan van *het verzekerde voorwerp zelf* dient te worden verstaan en niet de dientengevolge aan derde veroorzaakte schade, die er slechts een onrechtstreeks en verder gevolg van is (zie ook Répert. Prat. V° Assurances Terrestres, n° 144; Van Eeckhout, Ass. Terr., n° 168; Picard et Besson, T. II, n° 399, blz. 91); dat vanzelfsprekend artikel 18 *enkel* toepasselijk is op de verzekering van *goederen* en steunt op de normale en waarschnlijke bedoeling der partijen; dat deze verzekering als doel heeft de verzekeringsnemer te waarborgen tegen het verlies van het verzekerde goed, voortspruitende uit een uitwendige of vreemde oorzaak, doch niet aan de verzekeringsnemer toe te laten de gebreken van zijn eigen goed te herstellen bij middel van vergoeding der verzekering (zie Laloux: *Traité des Ass. Terrestres*, blz. 150, n° 169; risques dus au vice propre de la chose, Doc. Parlem., Verslag in de Commissie van de Senaat 1872-1873, blz. 23);

Overwegende dat artikel 18 der wet van 11 Juni 1874 ter zake dus evenmin toepassing vindt;

Overwegende dat de N.V. «*Cie Centrale d'Assurances*» derhalve gehouden is haar verplichtingen uit te voeren, voortspruitende uit de afgesloten verzekerings-overeenkomst;

Over de schade :

Overwegende dat volgens attesten van Dr J. Pauwels, te Vrasene, dd. 31 October 1948 en 1 November 1948, Petrus Goeman tengevolge van de litigieuze aanrijding een breuk opliep van de grote trockanter van het rechter dijbeen; dientengevolge volledig werkonbekwaam was en thans aan een bestendige werkonbekwaamheid van 85 % lijdt;

Overwegende dat volgens voorgebrachte facturen de kosten van verpleging, enz., belopen 420 fr. plus 2.800 fr. plus 1604 fr. = 4.824 fr.; dat de som van 355 fr. voor herstel van het rijwiel billijk voorkomt;

Overwegende dat, alvorens uitspraak te doen over de vergoeding voor tijdelijke volledige en bestendige gedeeltelijke werkonbekwaamheid, een deskundige dient te worden aangesteld met opdracht zoals hierna vermeld; dat echter uit dien hoofde reeds aan het slachtoffer een provisionele schadevergoeding groot 50.000 fr. dient te worden toegekend;

Overwegende dat aan aanlegger van nu af aan derhalve toekomt : 50.000 fr. plus 4.825 fr. plus 355 fr. = 55.179 fr.;

Om deze redenen :

De Rechtbank, kamer van de alleenrechtsprekende rechter in burgerlijke zaken, gehoord de heer Van Hoogenbemt, substituut-Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, zegt voor recht dat Joseph Poppe en Alfons Poppe hoofdelijk gehouden zijn om aan aanlegger Petrus Goemans te vergoeden de volledige schade, die deze geleden heeft ten gevolge van het litigieuze ongeval dd. 14 Maart 1948;

Veroordeelt Joseph Poppe en Alfons Poppe hoofdelijk om van nu af aan aanlegger te betalen de som groot 55.179 fr., vermeerderd met de gerechtelijke intresten;

En, vooraleer over de verdere schadevergoeding uitspraak te doen, stelt aan als deskundige de heer Paul Steyaert, wetsdoctor, Grote Steenweg n° 357, te Berchem-Antwerpen, met opdracht het slachtoffer te onderzoeken en in een met redenen omkleed, geschreven en onder eed bevestigd verslag de verwondingen en letsels te beschrijven, alsook de aard, graad en duur te bepalen van de werkonbekwaamheid, door Petrus Goemans opgelopen tengevolge van het ongeval van 14 Maart 1948;

Verstaat dat de deskundige zijn verslag zal neerleggen ter griffie dezer rechtbank, waarna zal worden gehandeld als naar recht;

Veroordeelt beide gedaagden hoofdelijk tot de op heden vervallen gerechtskosten, begroot op 2.413 fr., wat betreft Mr de Nys en op taxatie wat aangaat Mrs Wielandts en Philips, ongerekend de rechten van registratie op de minuut en de kosten van expeditie van onderhavig vonnis;

Verdere kosten voorbehouden;

Verklaart onderhavig vonnis gemeen en werkend tegenover de N.V. Verzekeringsmaatschappij «Cie Centrale d'Assurances» in opvolging der «Compagnie d'Assurances et Réassurances» en veroordeelt haar om de partij Poppe te vrijwaren en schadeloos te stellen voor de tegen haar ten voordele van Petrus Goeman bij onderhavig vonnis uitgesproken en later uit te spreken veroordelingen in hoofdsom, intresten en kosten;

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande hoger beroep en zonder borg, uitgezonderd voor wat de kosten betreft.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPEL

2e Kamer. — 19 Januari 1951.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Verfaillie.
Openbaar Ministerie : M. de Gomme.
Advocaten : Mrs van Tyghem en Delobel.

Scheiding en deling. — Taak van de door de rechtbank benoemde notaris. — Persoonlijke verrichtingen.

De door de rechtbank benoemde notaris, te wiens overstaan de boedelscheiding zal worden tot stand gebracht, is verplicht een ontwerp van verdeling op te maken op grond van de op zijn verzoek door partijen verstrekte inlichtingen en bescheiden; hij moet deze persoonlijk onderzoeken, de waarde daarvan nagaan en daaruit vrij zijn eigen gevolgtrekkingen maken, ten einde de gerezen geschilpunten op te lossen. Hij moet de in de loop der werkzaamheden van de scheiding ontstane zwaarigheden niet alleen optekenen in een proces-verbaal, doch ook zelf zijn standpunt daartegenover bepalen en een bepaald voorstel van vereffening en deling overleggen.

Dekens S. en G. t/ Dekens E.

Gelet op het vonnis van 5 Februari 1943, geregistreerd;

Gezien de andere stukken van het geding;

Aangezien, wanneer de rechtbank beveelt dat tot de

verrichtingen van vereffening en verdeling zal worden overgegaan door een door haar aangestelde notaris, deze laatste daartoe een wettelijke lastgeving ontvangt, die, zo de partijen het hebben betwist op wel bepaalde punten, door de rechtbank dienaangaande zal worden herzien en in voorkomend geval zal worden bekrachtigd of verbeterd;

Dat de notaris er toe gehouden is dit ontwerp op te stellen op grond van de door hem aan de partijen gevraagde inlichtingen en bescheiden; dat hij persoonlijk moet onderzoeken, de waarde er van nagaan en daaruit vrij zijn eigen gevolgtrekkingen moet afleiden ten einde de gerezen twistpunten op te lossen (zie Hof van Beroep Gent, 14 Februari 1949, R. W. 19 Maart 1950, kol. 1120);

Aangezien aldus de notaris, die bij een gerechtelijke verdeling wordt aangesteld, niet enkel de door partijen opgeworpen betwistingen moet acteren in een proces-verbaal, dat hij aan de rechtbank doet toekomen, doch zelf zijn standpunt moet bepalen en een bepaald voorstel van vereffening en verdeling voorleggen; dat dit voorstel aldus in zekere zin een eerste uitspraak over de betwistingen uitmaakt (zie B.R. Antwerpen, 21 Jan. 1933, R. W. 1932-1933, blz. 541);

dat de aangestelde notaris in onderhavig geval verzuimd heeft aldus te handelen; dat bij ohtstentenis van een regelmatige staat van vereffening met daarbij behorend proces-verbaal van zwaarigheden, de rechtbank alleszins niet over de nodige elementen beschikt om uitspraak te doen over de tussen partijen gerezen geschillen;

Dat partijen een reeks zwaarigheden hebben opgeworpen, die enkel aangetekend werden in het proces-verbaal van 13 December 1943, en tegenover welke aangestelde notaris zijn standpunt niet heeft bepaald in het proces-verbaal van zwaarigheden zelf;

Om deze redenen :

Gelet op de artikelen 2, 9, 30, 31, 35, 36, 37, 40, 41 en 68 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak;

Gehoord het advies van de heer De Gomme, substituit-Procureur des Konings, in openbare terechtzitting gegeven, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende als ongegrond;

Verwijst partijen wederom voor notaris Naudts, te Komen, om tot de vereffening en verdeling, bepaald in het vonnis de dato 5 Februari 1943 over te gaan en meer bepaaldelijk met de opdracht een proces-verbaal van door partijen geuite zwaarigheden op te maken, en hieraan een oplossing te geven in het proces-verbaal van zwaarigheden zelf, en verder, rekening houdende met deze door hem genomen beslissingen, een voorstel van vereffening en verdeling op te maken om bij gebreke aan eventueel akkoord tussen partijen aan de rechtbank over te maken;

Kosten ten laste van de boedel.

NOOT : Men zie ook De Page-Dekkers, IX, n° 1032 onder B. en 1039.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUGGE

3e Kamer. — 18 Januari 1950.

Voorzitter : M. J. Bon de Crombrughe de Loringhe.
 Rechters : M.M. van Balberghe en W. De Saegher.
 O.M. : M. Verhegge.

Bevoegdheid. — Verzet tegen veroordeling van een niet-verschenen getuige door rechter-commissaris uitgesproken. — Correctionele rechtbank onbevoegd.

De correctionele rechtbank is niet bevoegd om kennis te nemen van het verzet van degene, die, opgeroepen als getuige in een burgerlijk getuigenverhoor door de rechter-commissaris wegens niet-verschijning veroordeeld werd tot geldboete.

Alleen de rechter-commissaris is bevoegd om van het verzet kennis te nemen.

Dusoir Willy.

Gezien de beslissing van de heer rechter-commissaris Robert Claeys, dd. 24 October 1949, waarbij verzetdoener veroordeeld werd bij verstek tot een geldboete van honderd frank, vermeerderd met negentig opdecimen en aldus gebracht op duizend frank en de helft van de kosten, zijnde 43 frank; vaststellende bovendien de duur van de vervangende gevangenisstraf op één maand; dit alles om, opgeroepen zijnde als getuige in een burgerlijk getuigenverhoor, niet te zijn verschenen ondanks behoorlijke dagvaarding;

Gezien het exploit van deurwaarder A. A. Scharpé dd. 7 Januari 1950, waarbij Willy Dusoir voornoemd verzet aantekent tegen voormelde beschikking van de heer rechter-commissaris en terzelfdertijd de heer procureur des Konings te Brugge dagvaardt om te verschijnen voor de correctionele rechtbank ter terechtzitting van Woensdag 18 Januari 1950, ten einde het verzet ontvankelijk te horen verklaren, de beslissing van de heer rechter-commissaris te horen hercepen en over de beschuldiging ten laste van verzetdoener te horen oordelen zoals in rechte zal worden bevonden;

Gezien de beslissing dd. 24 October 1949 voormeld aan de echtgenote van verzetdoener werd betekend ten verzoeken van de heer procureur des Konings te Brugge door exploit van deurwaarder A.A. Scharpé dd. 19 December 1949;

Overwegende dat, zowel op burgerlijk gebied als op strafgebied, het verzet niet de inleiding is van een nieuwe zaak (Hayoit de Termicourt, Rev. dr. pén. 1932, nr 28; Garsonnet, VI, 326); dat dienvolgens het verzet aanhangig dient te worden gemaakt bij dezelfde rechtsmacht die de beslissing heeft gewezen waarvan de verzetdoener de intrekking vraagt (Verg. Verbr. 22 Juni 1936, Rev. dr. pén. 1936, 827);

Overwegende dat luidens artikel 263 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de beslissingen van de rechter-commissaris, houdende veroordeling van de gedagvaarde, doch niet verschenen getuige tot schadevergoeding en geldboete uitvoerbaar zijn niet-tegenstaande verzet of hoger beroep;

Overwegende nochtans dat, in geval van verzet, enkel de rechter-commissaris bevoegd is om er over te beslissen (Fuzier-Herman, Rép., v° Enquête, nr 1136; Zwendelaer, Form., dl II, blz. 100, nota 105; Carré-Chauveau, Les lois de la procédure civ., dl II, blz. 392, CCXXI);

dat namelijk luidens artikel 265 Rv. de getuige door de rechter-commissaris na, aflegging van zijn getui-

genis ontheven wordt van de geldboete en de kosten van herdaging;

dat uit de tekst van dit artikel, in verband met artikel 263, blijkt dat de ontheffing normaal geschiedt de dag waarop de getuige opnieuw werd gedagvaard ingevolge de beslissing van de rechter-commissaris en nadat hij zijn getuigenis heeft afgelegd (Dutruc, Suppl. aux lois de la procédure, dl I, art. 265, nrs 181 en 182; Fuzier-Herman, op. cit., loc. cit., nr 1123; Glasson, Précis de proc. civ. dl I, blz. 836; Carré, Lois de la proc. civ., dl II, blz. 493, art. 263, nota 1 en blz 494, CCXXI); dat in dezelfde zin aanvaard wordt dat de partijen aanwezig of opgeroepen moeten zijn om de ingebrachte gronden van verschoning te betwisten (Carré, op. cit., dl II, blz. 493, art. 263, nota 1; Dutruc, op. cit., art. 265, nr 179); dat, indien aanvaard wordt dat de veroordeelde getuige de dag, vastgesteld in de nieuwe dagvaarding, niet moet afwachten om de ontheffing van de geldboete aan te vragen, deze ontheffing nochtans enkel kan worden verleend door de rechter-commissaris, in bijzijn van partijen of deze behoorlijk opgeroepen en indien het proces-verbaal door de rechter-commissaris niet is afgesloten (Fuzier-Herman, op. cit., loc. cit., nr 1123; Pand. Belges, v° Enquête, civile, nr 732; Beltjens, Proc. civ., art. 263, nota 1; Carré, op. cit., dl II, blz. 502, CCXXIII en nota 1; Dutruc, op. cit., dl I, art. 263, nr 179; Pand. Belges, ibid., nr 1117);

Overwegende dienvolgens dat de correctionele rechtbank niet bevoegd is om de ontvankelijkheid of de gegrondheid van het door Willy Dusoir aangetekende verzet te onderzoeken;

Om deze redenen :

Gelet op de artikelen 263 en 266 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 190, 195 en 179 van het Wetboek van Strafvordering;

De rechtbank, uitspraak doende in openbare terechtzitting, verklaart zich onbevoegd.

Kosten voorbehouden.

**RECHTBANK VAN KOOPHANDEL
TE ANTWERPEN**

3e Kamer. — 17 Maart 1950.

Voorzitter : M. Osterrieth.
 Rechters : M.M. Moris en Diels.
 Referendaris : M. Naulaerts.
 Advocaten : Mrs. Russinger en E. Mertens.

Ooneerlijke mededinging. — Overdracht van een handelszaak — Grenzen van de daaruit volgende verplichting van niet-concurrentie. — « Hollandse Babbelaars » : soortnaam, niet fabrieksmerk. — Ooneerlijke mededinging van de vroegere overdrager ener handelszaak tegen een latere verkrijger daarvan.

Bij afwezigheid van uitdrukkelijk beding dienaangaande mag hij, die een handelszaak aan een ander overdraagt, of de vennoot, die het maatschappelijk vermogen, met inbegrip van de cliënteel aan zijn medevenoot overlaat, op grond van de artikelen 1626 en 1135 B.W. niet trachten de overgedragen cliënteel voor zich terug te winnen, hetzij door in de buurt een gelijkaardige zaak te openen, hetzij door verwarring te stichten in de geest van het publiek, hetzij door hetzelfde uithangbord te gebruiken, hetzij door het aanwenden van andere oneer-

lijke manoeuvres. De overdrager behoudt echter het recht een gelijkaardige handel uit te oefenen, wanneer de verkrijger voldoende tijd en gelegenheid heeft gehad om de ten tijde van de overdracht bestaande en verhoopte cliënteel tot zich te trekken.

De benaming: «Hollandse Babbelaars» kan niet beschouwd worden als een fabrieksmerk, dat slechts aan één gerechtigde toekomt; zij is immers een soortnaam geworden.

Hij, die jaren geleden een handelszaak heeft overgedragen, is — afschoon tussen hem en een latere verkrijger van de zaak geen rechtsband bestaat — tegenover laatstgenoemde verplicht met omzichtigheid alles na te laten, wat deze in de uitoefening van zijn handel kan benadelen. Eerstgenoemde overschrijdt ongetwijfeld de perken van een eerlijke mededinging, wanneer hij in zekere winkels in de buurt van de overgedragen handelszaak bekendmakingen aanbrengt, waarin hij alle andere fabrikanten van «Hollandse babbelaars» als «namakers» bestempelt, daaronder begrepen de latere verkrijger van de destijds overgedragen handelszaak. Verbod om met deze handelingen voort te gaan en veroordeling tot vergoeding van de reeds toegebrachte schade.

P.V.B.A. J. Baarendse en zoon t/ G. Backx.

Overwegende, omtrent de feiten, dat eiseres bij inleidende dagvaarding heeft gesteld: dat zij de eigenares is van de handelszaak, gevestigd Carnotstraat n° 2 te Antwerpen, hebbende tot voorwerp het vervaardigen en verhandelen van alle suiker- en pasteikleingoed en broodbakkerswaren, hieronder begrepen borstbollen, «Hollandse Babbelaars» genaamd; — dat die zaak vroeger door wijlen Jan Baarendse, medeoprichter van de eisende vennootschap, werd overgenomen van de hr. H. Van den Biggelaar, dewelke ze zelf in 1911 had overgenomen van de hh. A. Peel en G. Backx, de gedaagde; — dat die twee vennoten de zaak in 1909 hadden overgenomen van de hr. Fr. Hessels, uitvinder van de «Hollandse Babbelaars»; — dat de «Hollandse Babbelaars» steeds werden vervaardigd en verkocht door de opeenvolgende eigenaars van de handelszaak en dat de gedaagde door die zaak over te geven aan de hr. Van den Biggelaar tegenover deze en de volgende overnemers de verbintenis heeft aangegaan geen enkele daad te plegen, die nadeel zou kunnen toebrengen aan die zaak; — dat hij desniettemin opnieuw borstbollen fabriceert onder de benaming «Hollandse Babbelaars», ze aan kleinhandelaars verkoopt en in de winkels of uitstallingen reclame maakt door middel van een plakkaat, luidende: «Alhier verkrijgbaar de enige echte Hollandse Babbelaars. — De naam G. Backx waarborgt kwaliteit. Alle andere zijn namaak»; — dat hij zich te voren reeds schuldig heeft gemaakt aan dergelijke praktijken ten opzichte van wijlen Jan Baarendse en hiervoor door de rechtbank tot schadevergoeding werd veroordeeld;

Dat op grond hiervan gedaagde bij exploit van 1 December 1948 ten verzoeken van eiseres werd gedagvaard ten einde bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, voor recht te horen zeggen, dat het fabriceren en verkopen door gedaagde van suikerwaren onder de benaming «Hollandse Babbelaars», en de bewering door middel van reclames, dat de door eiseres onder dezelfde benaming verkochte producten namaak zijn, daden van oneerlijke mededinging uitmaken, dienvolgens te worden veroordeeld om de verkoop van welk product ook onder de benaming «Hollandse

Babbelaars» onmiddellijk, immers binnen de 24 uur na de uitspraak van het vonnis, te staken op straf van een schadevergoeding van fr. 500, bovendien te worden veroordeeld om aan eiseres te voldoen voor de reeds geleden schade de som van fr. 100.000, eiseres te horen machtigen het vonnis tot driemaal toe in drie Antwerpse dagbladen te publiceren op kosten van gedaagde en die kosten toewijsbaar te verklaren op enkel vertoon van de kwijtingen, alles met de gerechtelijke interesten en de proceskosten en bevel dat gedaagde aan de geldelijke veroordelingen zal moeten voldoen op straf van daartoe bij lijfswang te worden genoodzaakt;

Overwegende in rechte, dat de onderwerpelijke vordering niet is gegrond op een namaking van het fabrieksmerk van eiseres door gedaagde; dat, hoewel eiseres dit in limine heeft toegestaan, haar betoog bijna geheel betrekking heeft op dusdanige namaking;

Dat wel is waar gedaagde zich voor vele jaren schuldig heeft gemaakt aan namaking van het fabrieksmerk van wijlen Jan Baarendse, stichter van eiseres, doordien hij na de overgaaf van zijn handelszaak en de ontbinding van zijn Vennootschap met Van den Biggelaar is voortgegaan met Hollandse Babbelaars te verkopen onder de firmanaam en het fabrieksmerk, gedeponeerd door F. Hessels-Veraart, en met de vermelding «leverancier van H. M. de Koningin der Belgen»; dat hij aanvankelijk wijlen Jan Baarendse, die de zaak had overgenomen van Van den Biggelaar, meende te mogen beschuldigen van namaking van dit fabrieksmerk, doch dat de rechtbank 8 Juli 1920 en het Hof van Beroep van 15 Juni 1924 hebben beslist, dat Jan Baarendse alléén gerechtigd was om aanspraak te maken op dit fabrieksmerk en op die vermelding, doordien hij de ganse zaak had overgenomen van Van den Biggelaar, aan wie ze werd overgedragen door gedaagde zelf en zijn associé Peel; dat gedaagde hierbij werd veroordeeld tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos proces en hoger beroep; dat Jan Baarendse 24 Mei 1922 tot het offensief overging en gedaagde deed dagvaarden tot betaling van schadevergoeding, omdat hij in n° 78 van de Carnotstraat Hollandse Babbelaars verkocht onder de firmanaam Hessels-Veraart, met de vermelding «leverancier van H. M. de Koningin der Belgen», en in dezelfde dozen en onder hetzelfde fabrieksmerk als eiser; dat bij vonnis van 22 November 1923 gedaagde tot Fr. 2000 schadevergoeding werd veroordeeld om op die wijze te hebben gehandeld;

Dat evenwel de hierboven aangehaalde vonnissen in het onderwerpelijke geschil buiten beschouwing moeten worden gelaten, nu niet is gesteld, veel min bewezen, dat sedert het vonnis van 22 November 1923 gedaagde nog ooit gebruik heeft gemaakt van het fabrieksmerk van eiseres of van de firmanaam Hessels-Veraart of van het brevet van leverancier van H. M. de Koningin der Belgen; dat integendeel gedaagde thans een fabrieksmerk gebruikt, «Caramel De Twee Leeuwen», dat ten enenmale verschilt van dat van eiseres en hoegenaamd geen aanleiding kan geven tot verwarring bij het publiek;

Overwegende, dat de hier geding beheersende vraag is, of gedaagde, toen hij zijn handelszaak heeft overgedragen aan Van den Biggelaar en aan de associatie met deze een eind heeft gesteld, uitdrukkelijk of stilzwijgend voor immer afstand heeft gedaan van het recht om «Hollandse Babbelaars» onder die benaming op de markt te brengen;

Overwegende, dat gedaagde geen uitdrukkelijke verbintenis dienaangaande heeft aangegaan; dat A. Peel tot tweemaal toe 23 September en 4 November

1911 tegenover Van den Biggelaar afstand heeft gedaan van het recht om «in persoon of door of met anderen een gelijkaardige zaak in de Stad Antwerpen uit te oefenen op straf van een boete van 10.000 fr. voor elke overtreding»; dat gedaagde, die terzelfder tijd zijn aandeel in de zaak aan Van den Biggelaar had afgestaan, dusdanige verbintenis niet heeft ondertekend, vermits hij voornemens was een vennootschap betrekkelijk gemelde zaak met Van den Biggelaar aan te gaan; dat hij inderdaad bij akte van 31 October 1911 een vennootschap onder gemeenschappelijke naam met Van den Biggelaar heeft afgesloten, waarbij hij zich het recht voorbehield de door hem gekende geheimen noch aan zijn vennoot noch aan derden kenbaar te maken; dat beide vennoten zich hierbij verplichtten om niet, «zolang de maatschappij bestond, rechtstreeks of onrechtstreeks voor eigen rekening zaken te drijven gelijkaardig met degenen, voor dewelke de maatschappij werd gesticht, tenzij met gemene en schriftelijke toestemming der beide vennoten»; dat het dus niet in de bedoeling van een der vennoten heeft gelegen bepaald en definitief afstand te doen van het recht om na de ontbinding van de vennootschap een gelijkaardige handel uit te oefenen; dat dit te meer klemmt, nu er 22 September 1917 bij het sluiten van de vereffening van de vennootschap, werd overeengekomen, «dat de firma naam Hessels-Veraart en het brevet van leverancier van H. M. de Koningin der Belgen het eigendom zouden blijven van de heer Van den Biggelaar», doch dat gedaagde, in tegenstelling met wat door zijn vroegere associé A. Peel werd getekend, zich hierbij voor de toekomst niet heeft verbonden om niet een gelijkaardige zaak in Antwerpen te exploiteren;

Overwegende wel is waar dat, bij ontstentenis van uitdrukkelijk beding, de overdrager van een handelszaak of de vennoot, die het maatschappelijk vermogen, cliënteel inbegrepen, aan zijn andere vennoot overlaat, op grond van de artikelen 1626 en 1135 B. W., niet mag beproeven de overgedragen cliënteel terug te winnen, hetzij door in de nabuurschap een gelijkaardige zaak te openen, hetzij door verwarring te stichten in de geest van het publiek, hetzij door hetzelfde uithangbord te gebruiken, hetzij door het aanwenden van andere deloyale manoeuvres; dat de overdrager nochtans het recht behoudt een gelijkaardige handel uit te oefenen, van 't ogenblik dat de overnemer tijd en gelegenheid heeft gehad om zich de op 't ogenblik van de overdracht bestaande en verhoopte cliënteel toe te eigen; (Pouillet n° 1112 & sqq.; Moreau n° 309 & sqq.; Fredericq II n° 37; R. P. D. B. v° Concurrence illicite n° 80, 90, 115 & sqq.);

Overwegende, dat de rechtbank van oordeel is, dat nu er 30 jaren zijn verlopen sedert Jan Baarendse de zaak van Van den Biggelaar heeft overgenomen (in omstandigheden die de rechtbank trouwens onbekend zijn gebleven), de stichter van de eisende vennootschap en die vennootschap zelve ruimschoots tijd hebben gehad om de cliënteel van de handelszaak voor zich te winnen en er geen grond bestaat om aan gedaagde te verbieden suikerbollen te vervaardigen en te verkopen onder de benaming «Hollandse Babbelaars»;

Dat toch alléén die benaming door eiseres niet als een privaat fabrieksmerk kan worden gerevindiceerd; dat wellicht ten tijde van Hessels-Veraart de benaming «Hollandse Babbelaars» als een geldig fabrieksmerk kon worden beschouwd, doch dat dit nu niet meer het geval is, daar die benaming sedert jaren alledaags en gewoon is geworden en bij het volk in zwang is geraakt; dat er sedert 1913 Van Deelen's

Hollandse Babbelaars op de markt werden gebracht; dat in 1918 een handelsmerk met de benaming «Hollandse Babbelaars» te Brussel werd gedeponeerd door Bartier & Désiron; dat sedert ettelijke andere fabrikanten openbaar en ongestoord Hollandse Babbelaars onder die benaming verkopen; dat noch eiseres noch haar oprichter het ooit hebben beproefd aan die concurrenten, die reeds Hollandse Babbelaars verkochten voor dat zij de handelszaak van de Carnotstraat hadden overgenomen, te doen verbieden die benaming te gebruiken, omdat zij zich hierdoor aan namaking van fabrieksmerk schuldig zouden maken; dat trouwens in geen enkel van de opeenvolgende akten van overdracht van de handelszaak de benaming «Hollandse Babbelaars» als fabrieksmerk of essentieel bestanddeel van de handelszaak wordt aangeduid en het geen twijfel lijdt, dat de overnemers van die zaak dit zouden hebben vermeld, indien zij hieraan zoveel belang hadden gehecht, als door eiseres nu wordt getoond; (vgl. R.P.D.B. v° Propriété Industrielle n° 89)

Overwegende, dat — bij aldien ook gedaagde alzo gerechtigd is om weer «Hollandse Babbelaars» te verkopen — zulks niet wegneemt dat hij ten opzichte van eiseres zekere verplichtingen heeft en met omzichtige zorgvuldigheid moet nalaten de eiseres in de uitoefening van haar handel te benadelen; dat, ofschoon er geen rechtsband bestaat tussen eiseres en gedaagde, deze nochtans op grond van art. 1122 B.Wb. tot die omzichtigheid is gehouden ten opzichte van de opeenvolgende overnemers van de handelszaak; (Jean Lépargneur: De l'effet à l'égard de l'ayant-cause particulier des contrats générateurs d'obligations relatifs aux biens transmis. Rev. Trim. Dr. Civ. 1924 bl. 513 sqq.; Fredericq, II, n° 37; R. P. D. B. v° Concurrence illicite n° 99; Gent 12-7-1899 J. C. Fl. 1900 bl. 377; ibid. 19-3-1927 J. C. Fl. bl. 223; Kph. Brussel 2-11-1905 J. C. B. bl. 45)

Dat gedaagde ongetwijfeld de perken van een eerlijke mededinging te buiten gaat, wanneer hij in zekere winkels, en dan nog bij voorkeur in de onmiddellijke nabuurschap van de Carnotstraat, reclames uithangt, waarop hij alle andere fabrikanten van «Hollandse Babbelaars» als «namakers» bestempelt, hieronder begrepen degene, aan wie zijn opvolger in de Carnotstraat zijn handelszaak heeft overgedragen en die daar sedert meer dan 30 jaren «Hollandse Babbelaars» fabriceert; dat hij die reclames uit de omloop moet trekken en voor de hierdoor aan eiseres toegebrachte schade een vergoeding verschuldigd is, welke de rechtbank in goede justitie op Fr. 25.000 meent te mogen begroten;

Overwegende, dat om het door gedaagde toegebrachte nadeel volledig te vergoeden, de bekendmaking van het vonnis in twee Antwerpse dagbladen toelaatbaar is; dat er evenwel geen grond bestaat om eiseres te machtigen de geldelijke veroordelingen bij lijfswang ten uitvoer te leggen;

Gezien de artikelen 2, 34 en 40 van de Wet van 15 Juni 1935;

Rechtdoende :

Verklaart dat gedaagde zich schuldig heeft gemaakt aan oneerlijke mededinging door het plaatsen in de winkels en op zijn producten van reclames, waarop staat vermeld, dat zijn Hollandse Babbelaars de «enige echte» zijn en dat «alle andere namaak zijn»; verbiedt hem voortaan dusdanige reclames nog te gebruiken; veroordeelt hem om aan eiseres te betalen als schadevergoeding de som van Fr. 25.000 met de gerechtelijke interesten sedert 1 December

1948; laat eiseres toe het onderwerpeijk vonnis éénmaal te doen publiceren in de Gazet van Antwerpen en in de Volksgazet en veroordeelt gedaagde om de kosten hiervan aan eiseres te voldoen op vertoon van de kwijtingen van de uitgevers; ontzegt het meer geëiste, verwijst gedaagde in de proceskosten, tot de uitspraak aan de zijde van eiseres op fr. 460 begroot; verleent akte aan partijen van de begroting van de eis.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 28 Maart 1951.

Voorzitter: M. de Smet.

Rechters: M.M. Reyniers en Achterman.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs Logtenburg en Van de Castele.

Bewaargeving. — Ontvangstbewijzen. — Stilzwijgende voorwaarde van teruggave na korte termijn. — Na afloop van die termijn nog slechts bewijskracht van gewone vermoedens. — Tegenbewijs door tegenovergestelde vermoedens.

Terugvordering van 18 jaar geleden in bewaring gegeven bontmantels. De door eiseres overgelegde ontvangstbewijzen moeten worden aangevuld met de gebruikelijke bedingen.

Die ontvangstbewijzen betreffen voorwerpen, die gebruikelijk slechts voor een korte tijd in bewaring plagen te worden gegeven.

In dergelijke ontvangstbewijzen moet de voorwaarde geacht worden stilzwijgend begrepen te zijn, dat zij bij teruggave van de in bewaring gegeven voorwerpen binnen dezelfde korte termijn dienen teruggave te worden. De volledige bewijskracht van zodanige geschriften veronderstelt de vervulling van de voorwaarde, die aldus geacht wordt er in opgesloten te zijn.

Na afloop van de korte termijn, waarin zij normaal dienen vertoond te worden, hebben die ontvangstbewijzen alleen nog de bewijskracht van gewone vermoedens, die door de tegenvermoedens kunnen weerlegd worden. In casu zijn voldoende tegenvermoedens aanwezig voor het bewijs van de teruggave der bontmantels.

Van de Vyvere t/ Vander Pluym.

Overwegende dat eerste eiseres beweert bij eerste verweerster de volgende pelzen ter bewaring te hebben afgegeven:

— op 15 April 1932, een pels in petit-gris,

— op 7 Juli 1933 een mantel in veulen, die zij bij verweerster op 7 December 1932 had aangekocht;

Overwegende dat eiseres thans, na 18 jaar, de teruggave eist van voormelde pelzen en de schriftelijke bewijzen voorlegt, waarbij verweerster op voormelde data erkende bewuste pelzen in bewaring te hebben ontvangen;

Overwegende dat verweerster beweert de pelzen te hebben teruggave en vraagt zulks door vermoedens te mogen bwijzen;

Overwegende dat de akten dienen te worden aangevuld met de bedingen welke er in gebruikelijk zijn (art. 1160 B.W.);

Overwegende dat voormelde regel toepasselijk is op de overgelegde ontvangstbewijzen;

dat bedoelde ontvangstbewijzen voorwerpen betref-

fen, welke gebruikelijk slechts voor een korte termijn in bewaring worden gegeven;

Overwegende dat in zulke ontvangstbewijzen de voorwaarde verondersteld is, dat zij, met het oog op de teruggave van de in bewaring gegeven voorwerpen, dienen terug vertoond en teruggave te worden binnen dezelfde korte termijn, waarvan de duur trouwens te bepalen is volgens de aard van de voorwerpen, het doel van de bewaargeving en alle andere omstandigheden van de zaak;

Overwegende dat de volledige bewijskracht van soortgelijke geschriften de vervulling veronderstelt van de voorwaarde, welke aldus geacht wordt er in opgesloten te zijn;

dat, wanneer men van zulke ontvangstbewijzen gewag maakt buiten de korte termijn, waarin zij normaal dienen vertoond te worden, zij enkel de bewijskracht hebben van gewone vermoedens, die door tegenovergestelde vermoedens kunnen weerlegd worden;

Overwegende dat het gebruikelijk is voor wie pelzen in bewaring geeft, deze pelzen na het zomerseizoen of uiterlijk in uitzonderlijke gevallen van langdurige afwezigheid na korte jaren terug te halen;

dat die normale tijdsruimte in onderhavig geval ongetwijfeld meermalen verstreken is;

Overwegende dat verweerster derhalve gerechtigd is door vermoedens het bewijs te leveren van de teruggave der litigieuze pelzen;

dat de voorhanden vermoedens genoegzaam de werkelijkheid bewijzen van de besproken teruggave;

Overwegende dat een eerste vermoeden te vinden is in het feit dat eiseres, — die beweert dat zij de pelzen in 1934 of 1936 zou teruggavevraagd hebben en dat verweerster hunne teruggave zou geweigerd hebben — tegen deze beweerde weigering niet blijkt te hebben geprotesteerd, of zeker niet op de energieke wijze, die men in zulke veronderstelling zou hebben verwacht;

dat eiseres weliswaar staande houdt dat zij te dien tijde bij een deurwaarder om raad is geweest die haar het instellen van een rechtsvordering zou afgeraden hebben op grond dat deze schipbreuk moest lijden;

doch, dat mocht zelfs de werkelijkheid van deze bewering bewezen zijn — het dan nog vreemd zou blijven dat eiseres zich bij het eerst negatief advies zou neergelegd hebben en niets op andere wijze zou gepoogd hebben zoals door het sturen van een aangekend schrijven aan verweerster, het indienen van een klacht tegen haar bij het Parket of bij de Politie, of nog door haar oproeping in verzoening op te roepen vóór de Vrederechter;

Overwegende in de tweede plaats, dat de stelling van eiseres veronderstelt dat verweerster de pelzen wetens zou hebben achtergehouden;

dat het inderdaad ging om pelzen, welke kort vóór hun in bewaargeving door verweerster zelve verkocht of veranderd waren, zodat verweerster ongetwijfeld moest weten, indien zij de pelzen bezat, dat deze aan eiseres toebehoorden;

dat de stelling van eiseres aldus verplicht te veronderstellen dat verweerster de bedoeling zou gehad hebben zich pelzen toe te eigenen, welke zij wist aan eiseres te behoren, zulks terwijl zij hierdoor zeker de cliëntele van eiseres en van haar omgeving zou verliezen en terwijl zij nochtans volstrekt niet zeker was de pelzen te kunnen voor zich houden, vermits eiseres op elk ogenblik de zogezegd zoekgeraakte ontvangstbewijzen kon terugvinden;

dat de stelling van eiseres aldus tegen de psychologische waarschijnlijkheid indruist;

Overwegende ten derde, dat eiseres geen klare uit-

leg verschaft van het gebruik van haar tijd gedurende de winter 1932-1933;

dat er tegenstrijdigheid bestaat tussen haar verklaring, dat zij gedurende bedoelde winter te Parijs is blijven wonen en het feit dat zij niettemin op 7 December 1932 de litigieuze mantel in veulen te Gent heeft gekocht;

dat, bovendien, indien zij op 7 December 1932 bij verweerster is gekomen om een nieuwe mantel aan te kopen, het bezwaarlijk aan te nemen is dat zij bij die gelegenheid niet haar pels in petit-gris zou hebben teruggenomen, die haar sedert 15 April 1932 in bewaring was gebleven;

dat de vermoedelijke teruggave van de petit-gris zou geschied zijn zonder afgifte van het desbetreffend ontvangstbewijs, vermits dit bewijs nog steeds in het bezit van eiseres is;

dat wat met de pels in petit-gris vermoedelijk gebeurd is, evengoed met de mantel in veulen kan gebeurd zijn;

Overwegende, dat eiseres niet eens bewijst dat zij de recepten verloor; noch dat dezelfde gedurende 18 jaar verloren gebleven zijn;

dat nochtans, indien zij niet verloren waren en indien eiseres bij machte was ze op ieder ogenblik voor te brengen, er geen plausibele uitleg zou te vinden zijn van het feit dat eiseres ze thans nog bezit, tenzij de teruggave van de pelzen zonder wederkerige teruggave van de ontvangstbewijzen geschied zou zijn;

dat eiseres derhalve eerst het bewijs van het verlies zou dienen te leveren vooraleer gewag te kunnen maken van het bezit der ontvangstbewijzen, zoveel jaren na de pelzen in bewaring te hebben gegeven;

Overwegende dat eiseres weliswaar aanbiedt het verlies der ontvangstbewijzen door getuigen te staven, doch dat zij in pleittermen heeft moeten toegeven dat zij hieromtrent slechts één enkel en dan nog wraakbaar getuige zou kunnen doen verschijnen;

Om deze Redenen :

De Rechtbank, makende melding dat...

Verklaart de vordering ontvankelijk doch niet grond, dienvolgens wijst ze van de hand en verwijst eiseres in de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

2e Kamer. — 18 April 1950.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Blondeel.

Referendaris : M. Kesteloot.

Vennootschap. — Besluit der algemene vergadering ener vennootschap onder gemeenschappelijke naam tot ontbinding en benoeming van vereffenaars. — Rechtbank onbevoegd tot het nemen van dergelijk besluit. — Ook tot ontslag van vereffenaars en benoeming van andere vereffenaars is alleen de algemene vergadering bevoegd; de rechtbank slechts in geval geen besluit door de algemene vergadering is genomen bij de in artikel 170 Wet op de Vennootschappen vereiste meerderheid.

Wanneer de algemene vergadering ener handelsvennootschap de ontbinding en vereffening daarvan besloten heeft, vermag de rechtbank niet meer een besluit te nemen van dezelfde strekking.

Indien de vereffening niet kan afgewikkeld worden doordat tussen de vereffenaars onenigheid is ontstaan, behoort het tot de bevoegdheid ener alge-

mene vergadering om een of meer vereffenaars te ontslaan en een nieuwe of derde vereffenaar te benoemen; ook daartoe is de rechtbank niet bevoegd.

De rechtbank vermag alleen dan vereffenaars te benoemen, wanneer in een vennootschap onder gemeenschappelijke naam of in een commanditaire vennootschap geen benoeming geschied is met toestemming van de helft der vennoten, die drie vierden van het vennootschappelijk vermogen bezitten. (art. 179 Wet der vennootschappen)

Rooseboom t/ Zutterman.

Aangezien de vordering strekt om : « nadat de Rechtbank de ontbinding zal hebben uitgesproken en voor de vereffening ervan een vereffenaar zal hebben aangesteld om deze in de kortst mogelijke tijd te bewerkstelligen, gedaagde zich te zien en horen veroordelen tot al de kosten des geding, inbegrepen het eereloon van den vereffenaar ».

Aangezien aldus ingestelde vordering, strekkende tot de ontbonden verklaring van de door partijen gestichte vennootschap onder gemeenschappelijke naam alsook tot de aanstelling van een vereffenaar, niet ontvankelijk is ;

Aangezien inderdaad volgens een proces-verbaal van 10 September 1949, geboekt te Brugge de 26 October daarna (boek 9, blad 29, vak 1, Ontvangen 150 fr.), beide partijen de enige vennoten zijnde van de vennootschap onder gemeenschappelijke naam « Rooseboom en Zutterman » en de algemene vergadering van de vennoten vormende, besloten hebben deze vennootschap op dezelfde datum te ontbinden en de vereffening ervan te bewerkstelligen ;

Dat volgens hetzelfde proces-verbaal beide partijen zich zelfs als vereffenaars hebben aangesteld en, wat betreft de wijze van vereffening, bepaald hebben dat deze vereffenaars zich zullen gedragen naar de voorschriften van de samengeschakelde wetten op de handelsvennootschappen ;

Aangezien aldus gebleken is dat de algemene vergadering der vennoten alreeds de ontbinding der vennootschap onder gemeenschappelijke naam « Rooseboom en Zutterman » bevolen heeft en verders — hetgeen, bij toepassing van art. 179 van de wet op de handelsvennootschappen, in haar bevoegdheid valt — de vereffenaars heeft aangesteld ;

Dat deze Rechtbank niet vermag te doen wat een algemene vergadering der vennoten van een maatschappij alreeds rechtmatig heeft gedaan ;

Aangezien aanlegger wel is waar aanvoert dat de vereffening onmogelijk is geworden ten gevolge van de onenigheid tussen de partijen, vereffenaars, gerezen; dat aldus de benoeming van een nieuwe of derde vereffenaar noodzakelijk geworden is, benoeming welke slechts door deze rechtbank zou kunnen gedaan worden ;

Maar aangezien de ontbinding van een vennootschap hoegenaamd niet de afschaffing van de algemene vergadering der vennoten dezer vennootschap voor gevolg heeft ;

Dat in de bevoegdheid van deze algemene vergadering valt niet alleen de aanvankelijke benoeming van vereffenaars en het bepalen van de wijze van vereffening, maar ook, in de verdere loop der vereffening, het ontslag of ontlasting van de vereffenaars en de benoeming van een of meer nieuwe vereffenaars, indien zulks geraden of noodzakelijk voorkomt ;

Dat de benoeming van een nieuwe vereffenaar van een vennootschap onder gemeenschappelijke naam zoals de benoeming van een of meer aanvankelijke

vereffenaars alleen door een Rechtbank mag gedaan worden wanneer bij toepassing van art. 179 van de Wet op de Handelsvennootschappen, vastgesteld wordt dat de bedoelde benoeming of beslissing de toestemming van de helft der vennoten, die de drie vierden van het maatschappelijk vermogen bezitten, niet verworven heeft in een daartoe vooraf bijeengeroepen algemene vergadering;

Om deze redenen :

De Rechtbank, vonnissende op tegenspraak, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende ;
Verklaart de vordering niet ontvankelijk.

Wijst ze af, en veroordeelt eiser in de kosten van het geding, hierin niet begrepen de kosten van registratie der minuut, noch die van de af te leveren uitgifte van dit vonnis, uitvoerbaar verklaard bij voorraad niettegenstaande de aanwending van enig rechtsmiddel en zonder borgstelling ;

De art. 2, 38, 40 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. — 31 Januari 1951.

Rechter : M. Horion.
Advocaat : M. P. Pollet

Gezinsvergoedingen. — Wanneer wordt een schipper geacht zijn bedrijf op normale wijze in België uit te oefenen?

Krachtens artikel 14 van het K. B. van 22 December 1938 worden de schippers, die hun bedrijf in België alleen of nu eens in België en dan in een of ander land uitoefenen, geacht hun bedrijf in België normalerwijze uit te oefenen.

Zulks wordt vermoed het geval te zijn, wanneer de schipper in de registers van bevolking ener Belgische gemeente ingeschreven is (artikel 15 K. B. van 22 December 1938).

Speciale Onderlinge Kas t/ Achille Muys.

Aangezien de eis strekt ten einde verweerder te horen veroordelen om aan eiseres, wegens achterstallige bijdragen voor gezinsvergoedingen, de som van 3.447 frank te betalen, met de gerechtelijke interesten en de kosten;

Overwegende dat verweerder het door eiseres gevorderde bedrag betwist om reden dat hij niet aan de Belgische wetgeving op de gezinsvergoedingen zou onderworpen zijn;

Overwegende nochtans dat uit de elementen der zaak blijkt, dat het schip « Angelina » de eigendom was van de N.V. Maatschappij tot exploitatie van het Rijnschip Angelina, en dat verweerder niet betwist dat in 1929 de aandelen der stichters dezer maatschappij aan hem werden overgedragen, zodat hij als enige eigenaar van dit schip dient beschouwd te worden;

Overwegende dat verweerder evenmin betwist, dat het schip de Belgische wateren bevaart;

Dat luidens de bepalingen van artikelen 14 en 15 van het Organiek Koninklijk Besluit van 22 December 1938 de schippers beschouwd worden hun beroep op normale wijze in België uit te oefenen, wanneer zij

het op normale wijze hetzij in België alleen, hetzij nu eens in België en dan in een of ander land uitoefenen en dat deze voorwaarden verondersteld worden vervuld te zijn wanneer de schippers in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente ingeschreven zijn;

Overwegende dat verweerder beweert een familielid aan boord te werk gesteld te hebben, doch dat hij enkel gewag maakt van « leden van zijn gezin en familie » zonder deze op nauwkeurige wijze op te geven, zodat hij niet bewijst dat de bepalingen van artikel 7 van K. B. van 19 December 1939 van toepassing zijn;

Overwegende dat bijgevolg het door eiseres gevorderde bedrag als gerechtvaardigd dient beschouwd te worden;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter voornoemd, recht doende tegenprekelijk, veroordelen verweerder aan eiseres te betalen de som van 3.447 frank, met de interesten en de kosten.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton. — 22 Maart 1951.

Plaatsverv. Rechter : M. Majean.
Advocaten : Mrs E. Mertens en Dispas.

Aansprakelijkheid voor ondergeschikten. — Band van ondergeschiktheid. — Deze bestaat tussen caféhouder en toiletjuffrouw.

Voor de vraag of iemand ondergeschikt is in de zin van art. 1384 B.W. is niet beslissend het al of niet bezoldigen door de « meester » en evenmin het al dan niet bestaan van een regelmatig contract, maar wel de aanwezigheid van een band van ondergeschiktheid, steunend op gezag en toezicht.

Die band van ondergeschiktheid bestaat tussen de café- of restauranthouder en de toiletjuffrouw, die in zijn bedrijf werkzaam is. Hij kan haar immers instructies geven wat betreft de werkuren en de voorwerpen, die zij ter beschikking van de cliënteel moet stellen.

De exploitant is derhalve aansprakelijk voor de foutieve gedragingen van de toiletjuffrouw.

Mattheyssens t/ De Vries.

Overwegende dat vooraf de vraag moet worden opgelost, of verweerder moet instaan voor de fouten, in zijn instelling begaan, door de toilet dame ;

Overwegende dat verweerder inderdaad voorhoudt dat het bedrijf van deze dames een vrij beroep is, waarbij dus elke band van ondergeschiktheid en meteen elke verantwoordelijkheid van de eigenaar van de instelling, waar dit vrije beroep wordt uitgeoefend, uitgesloten is ;

Overwegende dat inderdaad deze dames niet onderworpen schijnen aan de maatschappelijke zekerheid en verweerder ze aldaar niet opgeeft in de lijst van zijn personeel ;

Overwegende dat zulk feit wel als aanwijzing kan gelden, maar op zich zelf het juridisch karakter van de band tussen herbergier en toilet dame niet bepaalt ;

Overwegende dat de doorslag hierin evenmin gegeven wordt door het al of niet bezoldigen van de aan-

gestelde door de eigenaar van de onderneming of door het al of niet bestaan van een regelmatig contract, maar wel door het bestaan van een band van ondergeschiktheid, steunend op gezag en toezicht (De Page, Dr. Civil, II, nr 986);

Overwegende dat in de verhouding tussen eigenaar van een koffiehuis-restaurant enerzijds en toilet dame anderzijds, hoe specifiek dit laatste beroep ook weze, toch een band van voldoende ondergeschiktheid niet kan 'ontkend' worden; dat het inderdaad uitgesloten is dat de exploitant van het bedrijf, geen toezicht zou uitoefenen op de persoon, die de zo delicate bediening van toilet dame uitoefent en op de wijze waarop zij deze bediening vervult in zijn eigen lokalen; dat deze bediening haar weerslag heeft op het geheel der exploitatie en dus mede bijdraagt tot de goede faam van de onderneming;

Overwegende dat de exploitant gebiedende instructies mag geven bijvoorbeeld wat betreft de uren van aanwezigheid en de voorwerpen die de toiletjuffrouw ter beschikking van de cliëntele moet stellen;

Overwegende dat hieruit volgt dat de exploitant instaat voor de foutieve gedragingen van de toiletjuffrouw;

Overwegende, wat de feitelijke kant der zaak betreft, dat er betwisting is;

Overwegende dat er derhalve tot de hiernavermelde onderzoeksmaatregel moet overgegaan worden (getuigenbewijs).

POLITIERECHTBANK TE EEKLO

5 April 1950.

Rechter : M. L. Lagae.
Advocaat : Mr M. de Gezelle.

Verkeer. — Te late betekening van proces-verbaal. — Bewijs door getuigen toegelaten. — Schending van de rechten der verdediging.

Indien het afschrift van een proces-verbaal aan de verdachte betekend is na afloop van de bij artikel 4, lid 2 van de wet van 1 Augustus 1899 voorgeschreven termijn van 48 uur, verliest het proces-verbaal zijn bewijskracht.

Krachtens artikel 154 Sv. kunnen overtredingen echter, behalve door processen-verbaal en verslagen, ook door getuigen bewezen worden. Artikel 4 van voormelde wet wijkt van deze algemene bepaling niet af, zodat ook verkeersovertredingen door getuigen kunnen bewezen worden.

Door het te laat betekenen van het proces-verbaal kunnen evenwel de rechten van de verdediging geschonden zijn; daardoor kan het n.l. voor de verdachte onmogelijk of althans bezwaarlijk zijn gemaakt om bewijzen op te sporen van feiten en omstandigheden, waaruit zijn onschuld blijkt, of die althans aanleiding kunnen geven tot het opleggen van een geringere straf. Dit geldt bijzonder t.a.v. «in de vlucht opgenomen» overtredingen. Hieraan doet niet af, dat de identificatiediensten eerst na zekere tijd de gegevens omtrent de houder van de opgenomen nummerplaat verschaffen.

Een dergelijke krenking van de rechten van de verdediging heeft de volstreekte nietigheid van de gehele procedure ten gevolge.

O.M. t/ Savonie.

Overwegende dat het proces-verbaal n° 1376 der rijkswachtbrigade van Maldegem, dd. 29 Augustus 1949, na het verstrijken van de wettelijke termijn van 48 uur aan de overtreder werd betekend en wel eerst op 22 September 1949, zijnde dus 24 dagen na de overtreding;

Overwegende dat het overschrijden van de door artikel 4 der wet van 1 Augustus 1899 voorgeschreven termijn van 48 uur ten gevolge heeft, dat het te laat betekend proces-verbaal zijn bewijskracht verliest;

Overwegende nochtans, dat krachtens artikel 154 van het Wetboek van Strafvordering de overtredingen kunnen bewezen worden niet enkel door processen-verbaal of verslagen, maar tevens door getuigen, bij gebrek aan verslagen en processen-verbaal of tot staving er van;

Overwegende dat deze wetsbepaling van volstreekte en algemene aard is en door artikel 4 der wet van 1 Augustus 1899 niet uitgesloten wordt; dat derhalve verkeersovertredingen ook door getuigen mogen bewezen worden tot staving van of bij gebrek van een geldig proces-verbaal;

Overwegende dat de eerste opsteller van het proces-verbaal n° 1376 der rijkswachtbrigade van Maldegem, wachtmeester Cnudde Victor, ter zitting van heden onder eed heeft verklaard en bevestigd, dat op 29 Augustus 1949, te 8,45 uur, een donkere personenauto (bordeauxkleurig) met nummerplaat 15434 te Maldegem, op de splitsing van de weg Gent—Brugge, Gent—Knokke in de richting Brugge, een ander personenauto met aanhangwagen voorbijgestoken heeft;

Overwegende dat het aangehaalde feit door dit getuigenis genoegzaam is bewezen;

Dat niet betwist wordt dat het autovoertuig met nummerplaat 15434 aan de verdachte toebehoort, noch dat deze op 29 Augustus 1949, rond 8,45 uur, te Maldegem langs bewuste splitsing naar Brugge voorbijreden is;

Dat aldus de ten laste van de verdachte gelegde feiten ten genoegen van rechte bewezen zijn;

Overwegende echter dat het te laat betekenen aan verdachte van het proces-verbaal zijn verdedigingsrechten kan geschonden hebben;

Overwegende dat rechtsleer en rechtspraak eenparig aanvaarden, dat meergenoemde termijn van 48 uur bepaald werd om aan de overtreder toe te laten kort na de feiten zijn middelen van verdediging op te zoeken en in te zamelen, nadat hij vernomen heeft wat hem ten laste wordt gelegd;

Dat men, zonder de rechten der verdediging te krenken, niet alleenlijk aan de verdachte de mogelijkheid niet mag ontnemen zijn onschuld te bewijzen, maar zelfs niet mag verhinderen dat hij al de feitelijke omstandigheden bewijze die zijn eventuele of zelfs bewezen schuld kunnen verminderen; dat dit beginsel vooral moet geëerbiedigd worden inzake verkeersovertredingen, waarvan de bestraffing ingevolge artikel 2, lid 1 en 2 der wet van 1 Augustus 1899, volgens de omstandigheden zeer uiteenlopend kan zijn;

Overwegende dat bij «in de vlucht opgenomen» overtredingen de redenen, die tot het uitvaardigen van de 48 uur-termijn hebben geleid, hun volste betekenis krijgen, daar de overtreder alsdan dadelijk geen kennis van het optekenen ener overtreding heeft gehad en, natuurlijk ook ter plaatse niet ondervraagd werd en slechts door het ontvangen van het afschrift van het proces-verbaal kennis krijgt van datum, plaats, uur en aard van hetgeen hem ten laste wordt gelegd;

Overwegende dat een inbreuk op het verkeersreglement soms een zo klein wegingcident uitmaakt — in

enkele tienden van een seconde bedreven tijdens een vaak urenlange reis — dat het tot het bewustzijn zelfs niet zal doordringen en vergeten geraakt, tenzij men na zeer korte tijd daaraan herinnerd wordt;

Overwegende dat daarenboven tegenover de aanhalingen van het proces-verbaal, desgevallend door het getuigenis van de verbalisanten gestaafd, de overtreder verrechtvaardigingen of verdedigingsmiddelen hoofdzakelijk bij derden zal moeten zoeken, en dergelijke eventuele derde getuigen na enkele dagen meestal niet meer kunnen gevonden worden of zich de feiten en vooral de omstandigheden, waarin zij zich voordeden, niet meer zullen herinneren (Coor. Rb. Oudenaarde, 25 Maart 1949);

Overwegende dat het Openbaar Ministerie opwerpt dat, bij de in de vlucht opgenomen overtredingen de betekening van het proces-verbaal binnen de 48 uur praktisch onmogelijk is, omdat de naam en het adres van de overtreder eerst bekend worden nadat de Dienst van het Wegverkeer te Brussel de houder van de opgenomen nummerplaat per briefwisseling heeft doen kennen, hetgeen verschillende dagen vergt;

Overwegende dat dergelijke gebrekkige middel-eeuwse inrichting der indentificatiediensten echter niet ten nadele van de rechtsplichtigen mag uitvallen en in het merendeel der gevallen de gewenste inlichtingen trouwens tijdig zouden kunnen verstrekt worden, indien zij telegrafisch verzocht en beantwoord werden;

Overwegende dat een te late betekening van het proces-verbaal derhalve wel in bepaalde omstandigheden, waarover de rechter op soevereine wijze mag en moet beslissen, de rechten der verdediging kan krenken;

Overwegende dat men in onderhavig geval mag aannemen, dat de verdachte 24 dagen na de vaststelling der overtreding zich deze niet meer herinnerde en dienvolgens te goeder trouw kan geweest zijn toen hij ontkende ze te hebben gepleegd; alsmede dat het hem alsdan niet meer mogelijk was onverschillig welke middelen van verrechtvaardiging of van verdediging te vinden en te verzamelen om ze ter beoordeling van de rechtbank voor te leggen;

Dat zijn rechten tot verdediging derhalve in casu gekrenkt werden;

Overwegende dat de krenking der rechten van de verdediging, zelfs als de verdediging slechts tot doel kan hebben een geringe straf te bekomen en de vrij-spraak niet kan beogen, de volstreekte nietigheid met zich medebrengt van de gehele procedure;

Om deze redenen,

De Rechtbank,
rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de artikelen 2, 36 en 41 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der landstalen in gerechtszaken;

Verklaart dat in onderhavig geval de rechten der verdediging werden gekrenkt door de te late betekening van het proces-verbaal aan de verdachte en ontslaat hem derhalve van vervolging, zonder kosten.

ARBEIDSGERECHT TE OOSTENDE

13 October 1950.

Voorzitter : M. J. Rayée.

Rechtskundig bijzitter : M. F. Kesteloot.

Advocaat : Mr M. Hoste (Brugge).

Bediendencontract. — In de overeenkomst opgesomde zwaarwichtige redenen van onmiddellijk ontslag. — Schriftelijke bekentenis van de bediende, dat hij koopwaren heeft verduisterd levert volledig bewijs op.

Wanneer bij het bediendencontract zwaarwichtige redenen van onmiddellijk ontslag zijn opgesomd, is het zwaarwichtig karakter van de daarin genoemde feiten aan de beoordeling van de werkrechtshoofden onttrokken.

Een schriftelijke bekentenis van de bediende, dat hij ten nadele van de werkgever koopwaren heeft verduisterd, heeft volledige bewijskracht, tenzij mocht bewezen worden dat zij door bedrog of geweld is verkregen. De bediende kan in het geding niet worden toegelaten tot het bewijs, dat hij geen bedrieglijk opzet had. De eventuele geringe waarde van de verduisterde waar ontnemt aan het feit het zwaarwichtig karakter niet.

Prisunic - Uniprix en Priba t / Van Leke

Gezien de akte van verzet tegen het ten laste van eiseres in verzet op 25 Augustus 1950 door deze Raad gewezen vonnis, de daarin gedane uiteenzetting en vordering, waarvan de betekening aan verweerder in verzet werd gedaan bij exploit van de deurwaarder Constant Devos te Oostende d.d. 18 September 1950 ;

Aangezien de door de Raad ter zitting gedane poging tot verzoening vruchteloos is gebleven ;

Aangezien eiseres in verzet om een beweerde zwaarwichtige en op regelmatige wijze medegedeelde reden verweerder in verzet zonder voorbericht doorzond op 8 October 1949, dat verweerder in verzet, de zwaarwichtigheid der ingeroepen reden betwistende, eiseres in verzet dagvaardde tot betaling ener som van 27.804 fr. als vergoeding; dat het vonnis, waartegen verzet, eiseres in verzet de gegrondheid dezer veroordeling betwist ;

Aangezien verweerder in verzet in dienst was van eiseres in verzet in hoedanigheid van « chef de réception »; dat de bediendenovereenkomst, die hij ondertekende, namelijk bepaalt : « il s'engage à se soumettre aux règlements en vigueur dans les établissements de la Société et dont un exemplaire lui a été remis ainsi qu'il le reconnaît »;

Aangezien het reglement, dat verweerder in verzet erkent ontvangen te hebben, onder de hoofding : « Renvoi immédiat. Fautes graves » bepaalt : « Sont punies du renvoi sans préavis ni indemnité, les fautes suivantes : 1° le vol, si minime qu'en soit le montant » ;

Aangezien dit reglement tot wet strekt voor de partijen en in het bijzonder voor verweerder op verzet ;

Dat het de werkgevers en bedienden toegelaten is vooraf in een geschreven contract te bepalen welke tekortkomingen als zwaarwichtig zullen worden aangemerkt en aanleiding geven tot doorzending zonder voorbericht ;

Dat zodra de bij de overeenkomst bepaalde tekortkoming bewezen is, het zwaarwichtig karakter ervan aldus aan de beoordeling van de raad onttrokken is (S. Sasserath, Guide de l'employeur et de l'employé, édition 1950, Nr 113) ;

Aangezien verweerder in verzet, op 8 October 1949,

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

dag der doorzending, schriftelijk erkende : « avoir été pris en flagrant délit de détournement de marchandises » ;

Aangezien aan deze buitengerechterlijke bekentenis een volledige bewijskracht moet worden toegekend; dat inderdaad niet bewezen is dat verweerder in verzet bij het ondertekenen van voormelde bekentenis, bewogen zou zijn geweest door bedrog of geweld noch zich in feite zou vergist hebben ;

Dat het dus verweerder in verzet niet volstaat dien-aangaande thans louter te verklaren dat hij bij bedoelde verduistering van koopwaar geen bedrieglijk opzet had (De Page, Droit civil. B.T. III, N° 1007 en volgende) ;

Aangezien de verduistering van koopwaar aldus ten laste van verweerder in verzet bewezen zijnde, het nutteloos voorkomt te onderzoeken welk de waarde is van de koopwaar die verduisterd werd ; dat hoe gering deze ook weze en al had zij maar de waarde van één frank, verweerder in verzet door de overeenkomst als wet aanvaard heeft dat de diefstal van de geringste mogelijke waarde een zwaarwichtige reden voor onmiddellijke doorzending oplevert ;

Aangezien aldus gebleken is dat verweerder in verzet wegens een ernstige en bewezen zwaarwichtige reden doorgezonden werd ;

Dat dienvolgens zijn oorspronkelijke vordering niet gegrond is ;

Om deze redenen :

De Raad, recht doende op tegenspraak en in eerste aanleg, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, toepassing zijnde gedaan van de bepalingen van de artt. 2, 34, 36, 37, 40, 41 en 64 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, ontvangt het verzet en verklaart het gegrond; doet het vonnis waartegen verzet te niet en, opnieuw wijzende, verklaart verweerder in verzet ongegrond in zijn oorspronkelijke vordering en wijst deze af.

Veroordeelt verweerder in verzet in alle gedingskosten.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

65° Verjaring — Brugge 30 Juni 1951

Waarde Confrater,

De viering van de 65° verjaring der instelling van ons Verbond zal met een gans bijzondere luister gepaard gaan. Zijn Koninklijke Hoogheid de Koninklijke Prins heeft aanvaard onze solemnele zitting met zijn doorluchtige tegenwoordigheid te vereren.

Wij zijn er ook van overtuigd, dat de Belgische advocaten zeer talrijk aan deze manifestatie zullen deelnemen : zij zullen hierdoor hun verkleefdheid en dankbaarheid aan Zijne Koninklijke Hoogheid de Koninklijke Prins betuigen. Hun tegenwoordigheid, zal eens te meer hun goede wil bewijzen, om aan het Verbond alle nodige hulp te verlenen, welke onmisbaar is om de taken, die het ondernomen heeft, tot een goed einde te brengen.

U vindt hierbij het programma der manifestaties, ingericht door de Balie van Brugge, die ter dezer gelegenheid het Verbond zal ontvangen en haar een bijzondere ontvangst zal voorbehouden.

Wij dringen ten zeerste aan, opdat de inschrijvingen vóór 20 Juni zouden ingezonden worden.

Gelieve te aanvaarden, waarde Confrater, de verzekering onzer confraternele gevoelens.

Emmanuel THIEBAUD, Théo COLLIGNON,
Secretaris-Generaal. Voorzitter.

Programma :

Zaterdag 30 Juni 1951.

10 u. : Jaarlijkse algemene vergadering.

Dagorde :

Toespraak door de Voorzitter.

Verslag van de Secretaris-Generaal.

Verslag van de Schatbewaarder-Generaal.

Statutaire verkiezingen.

Overhandiging van de Destrée-prijs.

Overhandiging van de Prijs van het Verbond.

12 u. : Ontvangst door de heer Gouverneur der Provincie in de ontvangstzalen van het Provinciaal Bestuur.

13 u. : Lunch.

15 u. : Plechtige herdenkingszitting in de grote zaal van het Assisenhof. Zijne Koninklijke Hoogheid de Koninklijke Prins zal de zitting met zijn aanwezigheid vereren.

16 u. 45: Speciaal beiaardconcert.

17 u. 45: Bezoek aan de tentoonstelling der Vlaamse en Italiaanse meesters.

19 u. : Feestmaal in de Gothische zaal van het stadhuis.

21 u. 30: Ontvangst door het stadsbestuur van Brugge in het Hof « Gruuthuuse ». Uitvoering door het zangkoor « Cantores ».

22 u. : Algemene verlichting der stadsreien.

Zondag 1 Juli 1951.

Vertrek om 9 uur naar Oostende. Uitstap in zee aan boord van een Belgische mailboot, die na een tocht van één uur zich zal komen voegen bij de vissersvloot om, rond het middaguur, deel te nemen aan de zee-wijding.

Ontvangst op het stadhuis door het college van burgemeester en schepenen van Oostende.

* * *

Deelnemingsprijs.

Tegen storting van 25,— fr. wordt aan iedere confrater een deelnemingskaart opgestuurd, die toegang zal verlenen tot de vergaderingen ten Gerechtshove, in het Hof Gruuthuuse, in het museum, alsook tot de uitstap in zee te Oostende.

Inschrijvingsrecht voor lunch en banket.

1. Voor de lunch : 100,— fr. Voor het feestmaal : 250,— fr. Wijn telkens inbegrepen.

2. De advocaten-stagisten betalen 75,— fr. voor de lunch en 175,— fr. voor het feestmaal.

De deelnemingskosten en inschrijvingsgelden dienen *ten laatste op 20 Juni* gestort te worden op postgiro n° 4755.67 van Mr Dinneweth, te St Michiels-Brugge.

Opmerkingen.

De echtgenoten der confraters zullen 's Zaterdags de ontvangst en uitvoering in Gruuthuuse te Brugge, en 's Zondags te Oostende de zeetocht en de ontvangst door de heren burgemeester en schepenen te Oostende kunnen bijwonen.

Wij zijn zo vrij het volgende aan onze confraters mede te delen :

1. De samenstelling van het programma vergt, dat de uurrooster geërbiedigd weze. Elke zitting zal dus op het juiste tijdstip aanvangen.

2. Verscheidene onzer confraters vragen ons, of zij

op de bereidwilligheid mogen rekenen der confraters die een auto ter hunner beschikking hebben om zich te verplaatsen. Wij zijn er van overtuigd dat eens te meer de confraters blijk zullen geven van een grote dienstwilligheid. Wij blijven ter beschikking van dezen, die hun confraters willen helpen, en vragen hen ons het aantal beschikbare plaatsen te laten kennen, of zoniet, om gemakkelijk te werk te gaan, een bericht te laten aanplakken, hetzij aan de bibliotheek of de kleedkamer hunner Balie.

3. De confraters moeten hun toga medebrengen. De kleedkamer van Brugge kan niet over een voldoende aantal toga's beschikken. Wij herinneren er nogmaals aan, dat op de solemnele herdenkingsplechtigheid enkel de advocaten in toga zullen toegelaten zijn.

4. Wij dringen aan, opdat de inschrijvingen niet na 20 Juni zouden opgestuurd worden. De feestenorganisatie van Brugge bestaat uit een luisterrijk programma, doch wij moeten allen de Brugse Tuchtraad en onze confraters helpen, opdat deze manifestaties in de volmaakste orde zouden verlopen.

Wij vernemen dat tussen de vertegenwoordigers der vreemde balies de hiernavolgende persoonlijkheden zullen aanwezig zijn:

Frankrijk: Mr Toulouse, stafhouder van de balie te Parijs; Mr Ribet, oud-stafhouder van de balie van Parijs; Mr Poignard, oud-stafhouder van de balie van Parijs; Mr Planty, voorzitter van de « Association nationale des avocats de France ».

Nederland: Mr Blom, advocaat te Rotterdam; Mr Van Breukelen, advocaat te Heerlen; Mr Pels Rijcken, advocaat te 's Gravenhage.

Luxemburg: Mr Losch, stafhouder der balie van Luxemburg.

Zwitserland: Mr Guinand, oud-stafhouder der balie te Genève; Mr Jean Humbert, stafhouder der balie van Genève.

Italië: Mr Calamandrei, voorzitter van het Verbond der Italiaanse advocaten; Mr Dominico Uras, afgevaardigde van het Verbond der Italiaanse advocaten; Mr Mosthella, afgevaardigde van het Verbond der Italiaanse advocaten; Mr Alberto Baseggio, secretaris van de Raad der Orde bij de balie te Milaan.

Spanje: Mr Don Juan de Leyva y Andia, stafhouder van de balie te Madrid; Mr Eugenio Mata, stafhouder van de balie te Valencia; Mr Condomines, stafhouder der balie te Barcelona; Mr Meneu, advocaat te Valencia; Mr Fernando Miranda, advocaat te Valencia; Mr Antonio Goicoechea van Madrid.

Zweden: Mr Leemans, voorzitter van het Verbond der Zweedse Advocaten, Göteborg; Mr Connor Bomgren, advocaat te Göteborg; Mr Thure Essen, advocaat te Stockholm.

MEDEDELINGEN

EMILE VAN DIEVOET-PRIJS

In zijn vergadering, te Leuven gehouden op 26 September 1950, heeft het Beherend Comité besloten, de eindtermijn van de eerste vijfjarige periode te bepalen op 31 December 1953, voor de in het Nederlands geschreven werken, en op 31 December 1955 voor de in het Frans geschreven werken.

Ten gerieve van belangstellenden mogen hier de hoofdbepalingen van het reglement in herinnering worden gebracht.

Artikel 1. — Twee prijzen van 50.000 frank ieder zullen om de vijf jaren worden toegekend aan de auteurs van een respectievelijk in het Nederlands en

in het Frans gesteld werk op het gebied van het privaatrecht.

Privaatrecht wordt hier begrepen in de ruime zin en omvat het burgerlijk recht, het handelsrecht (in het bijzonder verzekeringen en krediet), de burgerlijke rechtsvordering, het internationaal privaatrecht, het vergelijkend privaatrecht en de geschiedenis van het privaatrecht.

Art. 2. — Komen alleen in aanmerking oorspronkelijke werken, al dan niet uitgegeven, die een werkelijke bijdrage vormen tot de vooruitgang van de rechtswetenschap, met uitsluiting van gewone licentiaats- of doctorsverhandelingen en van handleidingen en handboeken. Bij gelijke verdienste, zal de voorkeur worden gegeven aan die werken, welke de vrucht zijn van persoonlijke onderzoeken op het gebied van het niet geschreven recht (rechtspraak, type-contracten, documenten uit de praktijk, economische gebruiken).

Art. 3. — De prijs wordt voorbehouden aan auteurs van Belgische nationaliteit, die, bij het einde van de vijfjarige periode, sedert minder dan tien jaar het diploma van doctor in de rechten of licentiaat in het notariaat hebben behaald aan de Universiteit te Leuven.

Art. 4. — Komen alleen in aanmerking de werken die in de loop van de vijfjarige periode verschenen zijn, alsmede diegene die nog niet gedrukt zijn; van deze laatste zal de jury het uitgeven kunnen vergen.

Art. 6. — De prijs zal toegekend worden door de Universiteit te Leuven op advies van een jury, aan te stellen door de Faculteit der Rechten, die ook een beroep zal kunnen doen op geleerden, welke niet tot deze Faculteit behoren of op buitenlandse geleerden, gespecialiseerd in de door de mededingers behandelde onderwerpen. Een grondige kennis van de taal waarin de te beoordelen werken gesteld zijn, zal steeds van ieder der juryleden worden gevergd. De Rector zal, in een plechtige vergadering, te houden in de promotiezaal, op verslag van de voorzitter van de jury, de laurea bekendmaken en hem de prijs uitreiken.

De voorzitter van het comité, Prof. F. Collin, 17, Arenbergstraat, te Brussel, houdt zich gaarne ter beschikking voor alle gewenste nadere inlichtingen.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 24 van 16 Juni 1951.

Prof. Mr. A. Van Oven, De herstelrechtspraak nopens effecten. — Dr. S. O. Van Poelje, De jaarvergadering van de Vereniging voor Administratief Recht. — Mr. J. W. Duys, Het Arrest N. J. 1951. n° 237. — Jur. Drs. G. Czapski, Verjaringstermijnen in Duitsland.

Arbitrale Rechtspraak. — Juni 1951, nr. 366.

Mr. J. R. Voute, Vriendschappelijke arbitrage in de specerijhandel.

Journal des Tribunaux. — 17 Juin nr. 3900.

Raymond Janne, Le Bâtonnier Haversin de Lexhy. — Alex Pasquier, Divorce et séparation de corps 1949-1950.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer. — 15 juin 1951, nr. 12.

A. Sohier, La réforme de la Justice répressive congolaise. — H. De Raeck, Des droits et des obligations des héritiers de titulaires de droits réels immobiliers autres que la propriété et plus spécialement d'emphytéose en cas d'absence d'inscription à leur nom au certificat d'enregistrement.